

Povestea Vorbei 21

Publicație de cultură scrisă
editată conf. Legii 186/2013

Asociația oamenilor de știință și artă - ECOSTAR 21

ISSN 2285 - 6919
ISSN-L 2285 - 6919

INTOL PRESS • Anul XIII (XVIII-2006, XXXII-1992), nr. 2 (70) - aprilie 2024

www.culturaarsmundi.ro

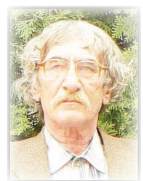
Cuprins:

- CLIPA CEA REPEDE A LUI NICOLAE TEODORESCU
Felix SIMA pag. 1
- DRACULA - UN BĂRBAT TERIBIL AL ISTORIEI
ROMÂNE ȘI MITUL EI
Adrian TION pag. 2
- MITROPOLITUL BARTOLOMEU ANANIA -
DISTINȚ IERARH AL BISERICII ORTODOXE
ROMÂNE...
† Varsanufie, Arhiepiscopul Râmnicului pag. 3
- COMUNICAT DE PRESĂ
Arhiepiscopia Râmnicului pag. 3
- CASA MEMORIALĂ DIN GLĂVILE, SPAȚIU
VESNICIEI MITROPOLITULUI BARTOLOMEU
VALERIU ANANIA
Maria CATANĂ pag. 4
- ARMENIA
Isadora Rodica LUNGAN pag. 4
- PERSPECTIVE RÂMNICENE
Mihai CĂLUGĂRIȚOIU pag. 5
- EDITORIAL
Lucy GLASER pag. 5
- POEZII
Marilena BELU-CAPȘA pag. 6
- DE LA TĂBLIȚĂ, LA TABLETĂ...
Marius MĂRĂCINESCU pag. 6
- PRIN NORI, APOI SUB PĂMÂNT
Margareta SAIMAC pag. 6
- TITINA NICA ȚENE: „POEZII ALESE - SELECTED
POEMS”
Antonia BODEA pag. 7
- EDIFICII CULTURAL-ISTORICE ROMÂNEȘTI
Emil MANZUR pag. 7
- „ÎNCURATUL CAILOR DE SÂN TOADER”
LA BRÂNCOVENI-OLT
Ana VASILE pag. 8
- O ILUSTRATIE A EFICIENȚEI SCĂZUTE A
ÎNVĂȚĂMÂNTULUI ROMÂNESC
Gheorghe PANTELIMON pag. 8
- ÎN CASA MUZEU BINE/VESTEȘTE
ARHANGHELUL!
Mihai SPORIȘ pag. 9
- NICOLAE DABIJA SAU „CÂT DE IMPORTANT ESTE
UN SCRITOR PENTRU ȚARA ȘI POPORUL SAU”
Liliana POPA pag. 10
- MARNELA BELU-CAPȘA. (B)ARCA IDEILOR
Victor RUSU pag. 10
- MĂNĂSTIREA OSTROV - CĂLIMĂNEȘTI (III)
Arhim. Veniamin MICLE pag. 11
- FOAIA ALBĂ A ETERNITĂȚII
Ligia NICOLESCU pag. 12
- AL FLORIN ȚENE: „FENOMENTUL GLOBALIZĂRII
- PERICOLUL DISPĂRIȚIEI NEAMURILOR”
Dorel STAMATE pag. 13
- CASCA LUI HANS
Maria DOBRESCU pag. 13
- PRIMĂRIA MUNICIPIULUI VÂLCEA
Biroul de Presă pag. 14
- CASA DUMITRU NOROCEA, BIJUTERIE A
ORAȘULUI CURTEA DE ARGEȘ
Tanța TĂNĂSESCU pag. 15
- PORTRETUL LUI EMINESCU REALIZAT DE PIC-
TORUL LUCHIAN SURPRINDE TAINA GENIULUI
Ionuț ȚENE pag. 16

CLIPA CEA REPEDE A LUI NICOLAE TEODORESCU

(1 Aprilie 1952 - 2 Martie 2024)

Felix SIMA

Un om aflat în plină putere crea-
toare, robust aproape ca însuși
tatăl său, profesorul de vioară de la
Liceul Pedagogic, Gheorghe Teodorescu
(originar din Bălcești – Gorunești Vâlci),
ne-a părăsit pe neașteptate, la 2 martie
2024, lăsându-ne stupefiați de viteza cu care coboară
ghilotina asupra capului victimei alese; suferea, cam de
un an, de o crâncenă boală de plămâni- instalată după
schimbarea bruscă a climarului românesc? Aici medicii
trebuie să se pronunțe, fiindcă imediat după mineriada
din vara lui 1990, Nicolae Teodorescu, împreună cu
soția sa, Viviana, au hotărât să emigreze în Statele Unite
ale Americii, în California, la Los Angeles. După zeci de
ani petrecuți acolo, mișcați de nenumăratele cutremure
terestre (de mici magnitudini) s-au mutat
mai în sud, în Phoenix, Arizona... la
umbra cactușilor... ghimpați. Era bucuros
Nicu fiindcă putuse să-și întemeieze
acolo o bibliotecă cu albume de artă și
enciclopedii și o colecție de argintării și
vase de cupru cum aici nu ar fi reușit nici
în două-trei vieți să strângă!

În scurtele vacanțe studentești ne
vedeam zilnic la o șuetă pe Terasă, la un
spectacol la Palatul de cultură, la un film
la „Modern”, la o plimbare prin Zăvoi, cu
Nei Darie și cu Corneliu Medvedov la o
cafea sau ne retrăgeam la bunica sa, la
Bibica, în spatele Poliției Vâlcea, la un
ceai aromat de sovârf cu cornulețe pufoase... Când era
în bune dispoziții, domnul profesor Teodorescu ne lua
în casă la un pahar cu vin și scotea vioara din cutie și
ne pune să ținem hangul, ca după lăutar... Nicu ne
desena, să nu-și piardă mâna... Ne-a făcut portretele...

mie, lui Nei Darie, lui Dragoș Constantinescu- Kișta-, lui
Mugurel Bunescu, un alt prieten al nostru absolvent de
Grigorescu...

La ultima revedere la Râmnicu Vâlcea, în 2020, am
mers împreună și cu fiul său, Felix Teodorescu, la Muzeul
satului Bujoreni, unde am vizitat tot ce se putea vizita la
ora aceea: câteva căsuțe, școala, stâna Brătienilor și...
cireșii de lângă bisericuța de lemn de sus... era prin luna
mai, anotimpul cireșelor coapte.

Când i-am trimis cartea de poezii a lui Nei Darie,
„Jocuri din acvariul familial”, în anul 2022, unde are și
el un text memorial, mi-a zis: „E bine să-i pomenim pe
alții, fiindcă ne-o pomeni și pe noi cineva”! Și iată că am
ajuns la vorba lui... Pomeniște-l, Doamne, pe robul Tău
Nicolae și pe robul Tău Cristian, fratele lui, stins în urmă
cu mai mulți ani, la Brașov...

Viviana Sana Theodoresco, soția sa, ne completează

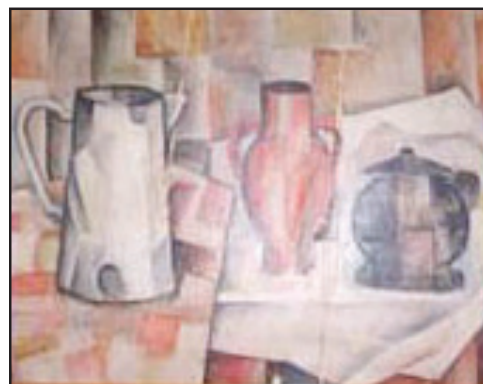
Nicolae Teodorescu

portretul pe care încercăm să i-l facem:
„Eu m-am născut și mi-am petrecut
copilăria în cartierul Cotroceni, pe strada
Carol Davila, aproape de Facultatea
de medicină. Apoi am locuit pe strada
Dorobanți, aproape de Televiziunea
Română. Acolo am locuit până am plecat
în 1991. Eu cu Nicu ne-am cunoscut
în 1972, când am intrat la Școala de
Arhitectură și el a fost curios să știe
cine sunt eu, pentru că am avut aceeași
notă ca el la desenul artistic, am intrat
amândoi cu 9. Și Nicu a spus: „Cine e tipa
asta care are aceeași notă ca mine?” Și a
vrut să mă cunoască- și ne-am cunoscut

și am rămas împreună... Ne-am căsătorit în 1986.

Iată o scurtă biografie a artistului plastic Nicolae
Teodorescu.

•1967-1971 Liceul de Arte Plastice „Nicolae
Tonitza”, Bucuresti.

CULTURA vâlceană a primit premiul Ligii
Scriitorilor Români (LSR) pe anul 2020

PETRE CICHIRDAN - PREMIUL UZPR/2016 PENTRU „REVISTELE CULTURALE ALE RÂMNICULUI” CULTURA Ars Mundi

• CULTURA vâlceană • POVESTEA VORBII 21 • SENIORII • FORUM vâlcean

•1972-1974 Școala Tehnică de Arhitectură și Construcția Orașelor, București, specialitatea Decorării de Interior

•1976-1980 Institutul de Arte Plastice „Nicolae Grigorescu”, București, specialitatea Artă Monumentală-Restaurare- Muzeologie

•1980-1981 Specializare în restaurare de artă, la Institutul de Arte Plastice „Nicolae Grigorescu” din București,

•1982- 1985 Muzeul de Artă al orașului Curtea de Argeș, în funcția de restaurator.

•1987-1990. Societatea Comercială Bucur Obor

Profil: Artist plastic specializat în pictura murală, pictura în ulei și tempera, tehnici de pictură medievală

1980, absolvenții Institutului de Arte Plastice București clasa Vasile Celmare (al doilea din stg) și Nicolae Teodorescu lângă marele profesor.

pe panouri de lemn, icoane, restaurare de artă în frescă, tempera și ulei, profesor de artă în diferite tehnici de pictură, desen, estetica artei, istoria artei, teoria artei și principii de restaurare. A colaborat la pictura murală de la Muzeul Naval din Constanța, la Central Civic din Brăila, Central Cultural de Recreație și Divertisment- Tei, București, Magazinele Bucur Obor, București, Biserica Românească din Los Angeles, USA. Este prezent cu picturi în diferite colecții particulare din România, Serbia, USA. Restaurare de picturi și icoane în diferite colecții particulare din România și USA.

Am discutat despre posibilitatea de a veni cu o expoziție retrospectivă la Râmnicu Vâlcea. Să vedem ce se poate face în viitor!

CONSTANTIN ZĂRNESCU 75

DRACULA - UN BĂRBAT TERIBIL AL ISTORIEI ROMÂNE ȘI MITUL LUI

Adrian ȚION

Înfăptuirile literare ale scriitorului clujean Constantin Zărnescu stau sub semnul categoriei estetice a grandiosului. Opera sa afirmă ritos tendința structurării emblematice a temelor abordate în statornicia, perenitatea și universalitatea mitului. În proză, dramaturgie și eseistică, el a căutat cu obstinție înălțarea în proeminențe stilistice de mare anvergură. Răsunătoare și de mare valoare i-au fost căutările, munca, documentarea și realizările de-a lungul unei vieți dedicate scrisului. La 75 de ani, palmaresul lui bibliografic arată impresionant. Elocvente sunt pentru magnificența creației sale romanele tinereții *Clodi primus* (1974) și *Meda, mireasa lumii* (1979), tragedia *Regina locasta* (1981), romanul istoric *Ziua zilelor* (2002) și studiile despre Constantin Brâncuși *Brâncuși și Transilvania* (2001) și *Brâncuși și civilizația imaginii* (2002). Din 2002 datează și preocupările de investi-gare în misterele mitului Dracula și integrarea acestuia în circuitul valorilor europene, alături de Doctor Faustus și Machiavelli. În 2003 scrie opera dramatică *Dracula în Carpați* și începe editarea în ediții succesive a „narațiunilor universale despre Vlad Dracula Țepeș din 20 de limbi”, texte, studii și comentarii reunite sub titlul generic *Patimile lui Dracula*. În preajma zilei sale de naștere, 24 martie, a lucrat împreună cu editorul său, poetul Dinu Virgil Ureche, directorul Editurii Napoca Star, ajuns și el la 50 de ani, la ediția definitivă a volumului din 2004. Colaborarea fructuoasă e marcată de tipărirea acestei masive cărți, o adevărată enciclopedie, o cuprindere exhaustivă (aș spune), informativă și concludivă, a reverberațiilor mitului Dracula în cultura europeană și mondială, pornită de la originile ogindirii lui în epoca medievală și până în prezentul devastator, corolarul „focului nestins al Spiritului”.

o întregă epocă și despre cum „faptele lui Dracula Vlad au fost deturnate și deviate, fantastic, artistic, de la semnificațiile lor” (după cum notează profesorul Alain Vuilleimin de la Universitatea Paris-Artois). Căci „Ghiaurul rebel Cazâclu Vlad” (cu semnificația din turcă „Vlad cel bogat în țepi”) a devenit, prin romanul al lui Abraham (Bram) Stoker, contele „luciferic” metamorfozat în Dracula-Vampirul.

Productiile cinematografice horror pe această temă, care au urmat, au supra-dimensionat vampirismul personajului până la paroxism și caricatură, e drept.

Cartea lui Constantin Zărnescu aduce o corecție necesară, binevenită, pentru dreapta cunoaștere a principelui apărător al creștinătății, aducând în discuție adevărul istoric pur, ogindit în „narațiunile și legendele românești și universale despre Dracula-Vodă (din 20 de limbi)”. Eșalonate pe capitole, aceste documente, cronici, texte, epistole, mărturii, traduse din alte limbi europene, dau o imagine concludentă despre dimensiunea fabuloasă a răspândirii faimei lui Țepeș în epocă, „cel mai înverșunat dușman al otomanilor”. Sunt eșalonate spre lectură narațiuni latine și italiene, germane, slave, austriece, fragmente din cronici mahomedane (turcești), narațiuni bizantine, ungurești, legende și istorisiri românești, sârbești, albaneze, franceze, spaniole, poloneze, cehe și slovace, cronici englezești (care au sevit drept surse de inspirație pentru Bram Stoker). Constantin Zărnescu selectează și comentează, competent și puternic entuziasmat, aspecte ale bătăliilor purtate de „bravul, neguros cavaler războinic, crescut de tată, de turci, nu de mamă”, aspru pedepsitor al năvălitorilor hapsâni otomani și al tuturor nedreptăților de ordin social. Extrage din cronici turcești scrise la 1465 exclamația „Cazâclului Vlad”: „Eu sunt principe creștin! De va veni sultanul și ne vom întâlni, să nu credeți că voi da înapoi”. Din rapoartele călugărului islamic, iscoadă a lui Mahomed al II-lea, Ali Abdulah-Ed-Din, autorul cărții reproduce fragmente elocvente, istorice, precum

acest portret: „Viclean ca șarpele și crud ca tigru, muncindu-i pe răufăcători cu țeapa, Dracula e stăpân pe deplin, în țara lui, încât poți lăsa o pungă cu țechini de aur la orișice răscruce; și te poți culca în liniște; iar a doua zi o poți afla la locul ei... Iar boierii înșiși tremură în nădragi de frica țepii și nu cutează nimeni a ridica graiul în fața lui”. Apoi, Dracula – „un diavol ce trebuie cusut în piele de bivol și aruncat în Bosfor!” Pitorești sunt referirile la „cea mai faimoasă descriere turcă

asupra Atacului de noapte al lui Vlad Dracula Țepeș drept spre cortul cel venerat al Sultanului lumii”. Imaginile de luptă prind, prin magia cuvintelor, scânteieri cosmogonice. Muntenii lui Dracula se rotesc meteoric în jurul urdiei turcești.

Talentul de prozator al lui Constantin Zărnescu e prezent în toate fibrele cărții unde documentul, legenda primesc viață prin puterea imaginativă a povestașului de a se implica sentimental, spiritual-empatic în descrierea evenimentelor. Personaje din piesa de teatru scrisă despre Dracula participă la învierea discursului și la proiecția în absolut a întregii istorii relatate. Legenda

cu fata-fecioară-prințesa Elisa e sublimată în fictiv comentariu prozastic ce dă amploare fantastică poveștii. Fata hărăzită de destin „călătorului rătăcitor”, „cavalerului medieval” Vlad, logodnica sa, e considerată trădătoare și Vlad o ucide. După moarte, ea i se arată lui Vlad spre a-l călăuzi și preveni de capcane și dezastre. Peste legendă cade „un fum drăcesc”. Elisa „fusesse fidelă, virgină și iubitoare (scrie autorul). Se întâmplase o fatalitate! Elisa nu îl înșelase și nu îl trădase. Îl iubise!” Este de-a dreptul seducătoare această împletire a faptului real cu legenda și ficțiunea producătoare de simboluri în eternitatea istoriei.

Noua ediție a *Patimilor lui Dracula*, desigur, îmbunătățită și adăugită, magistral complinită la dimensiunea unei enciclopedii funcționale, la îndemâna oricui, încununează opera eseistică a scriitorului polyvalent Constantin Zărnescu la frumoasa vârstă de 75 de ani. Felicitări și la mulți ani!

MITROPOLITUL BARTOLOMEU ANANIA - DISTINS IERARH AL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE ȘI MĂRTURISITOR AL VALORILOR CREDINȚEI ȘI NEAMULUI ROMÂNESC

Înaltpreasfinția Voastră,
Preasfinția Voastră,
Domnule Primar,
Preacuvioși și Preacucernici Părinți,
Dreptmăritori creștini,

Am săvârșit slujba de pomenire a Mitropolitului Bartolomeu Anania, așezând înaintea ochilor noștri sufletești sensul adânc al cuvintelor sale: „ținem la eternitatea sufletului nostru și, de aceea, îl cultivăm”, întrucât „veșnicia unui neam se măsoară cu sufletul”.

Sufletul Mitropolitului Bartolomeu, purtat spre înălțimile culturii și ale spiritualității românești, a fost pătruns de dragostea față de Dumnezeu și față de Glăviile natale, căreia se alăturau neliniștea scriitorului și jertfelnicia slujitorului sfântului altar.

Frumusețea nepământească a slujirii i-a devenit noian de nădejde spre lăcașurile veșniciei, pentru că viața Mitropolitului Bartolomeu a reprezentat o scară spre Împărăția lui Dumnezeu, o chemare spre a mărturisi fără niciun preget Adevărul, îndurând cu multă demnitate toate încercările vieții ca o adevărată stâncă de care s-au izbit valurile și furtunile. Ceea ce nu a putut fi împietrit niciodată a fost dorul de „acasă”, de care nu a fost niciodată dezlipit în inima sa. „Dorul este poate cel mai frumos sentiment care poate să îl aibă cineva”, spunea la ceas de taină, iar dorul de acasă, de părinți și bunici, de toate rudele sale, l-a purtat în toate câte a cugetat, scris și înfăptuit. Glăviile natale de sub cerurile Oltului, în care văzuse lumina zilei la 18 martie 1921, reprezentau pentru Mitropolitul Bartolomeu spațiul veșniciei, „Betleemul” său, în care îi regăsea pe toți ai neamului său și, în chip deosebit pe mama Ana, la a cărei înmormântare a fost, iremediabil, văduvit de a fi prezent.

Acum „acasă” pentru mitropolitul Bartolomeu este Împărăția luminii și a comuniunii Mântuitorului Hristos, Arhiepiscopul Cel Veșnic, Care, în urmă cu 13 ani, l-a cules ca pe o floare aleasă din grădinile Glăvilor și ale Clujului, ca, de altfel, din toate locurile unde, prin onestitate, eleganță și generozitate, îngăduință și iertare, dragoste și jertfelnicie, a împărtășit arvuna bucuriei cerești.

A rămas viu în memoria Bisericii și a Neamului, a fiilor săi duhovnicești care, prin împletirea rugăciunilor cu evocarea vieții, a faptelor și operei sale, descoperă rodirile iubirii lui Dumnezeu și se roagă să așeze sufletul său în lumina neînserată a Împărăției

și în fericirea vieții cerești, unde dreptii ca luminătorii vor străluci.

Înaltpreasfințitul Părinte Bartolomeu s-a îmbrăcat cu strălucirea slavei prin înalta slujire a arhieriei și a luat moștenirea cea negrăită a bărbatului duhovnicesc, a bărbatului desăvârșit, «pe care ochiul n-a văzut-o și urechea n-a auzit-o și la inima omului nu s-a suit» (I Corinteni II, 9).

Strălucirea unei vieți mult ostentivoare în slujba lui Dumnezeu și a oamenilor într-o deplină asumare a jertfelniciei slujirii arhiericești, „în multă răbdare, în necazuri, în nevoie, în strâmtorări, în ostenele, în privegheri, în posturi, în curăție, în cunoștință, în îndelungă-răbdare, în bunătate, în Duhul Sfânt, în dragoste” (II Corinteni VI, 4 – 6), ne-a așezat și pe noi, pe toți deopotrivă și pe fiecare în parte, astăzi la rugăciune.

Glăviile, 30 03 24, Slujba de pomenire:
ÎPS Varsanufie și Preasfințitul Macarie-episcop al Europei de nord.

Chipul său este acum înveșmântat de iubirea și recunoștința celor pe care i-a ocrotit și iubit, oferindu-le hrana sufletească pătrunsă de luarea-aminte spre tainița judecăților dumnezeiești, dar și a acelora care privesc spre mitropolitul Bartolomeu ca spre o vistierie de daruri, de care se împărtășesc acum prin lectura operei sale, care transpune munca asiduă a traducătorului textului Sfintei Scripturi, dar și chipul poetului, dramaturgului, eseistului și publicistului ce a îngemănat, prin forța sa creatoare, Religia și cultura.

Într-un act al profunde recunoștințe din partea

fiilor duhovnicești sau a unor personalități ale Bisericii și culturii române, numeroase pagini i-au „răsplătit” Mitropolitului Bartolomeu dragostea și disponibilitatea dialogului cu care nu doar i-a fascinat pe cei mai mulți, ci le-a împărtășit „apa cea vie a Ortodoxiei”, după cum și-a numit unul dintre volume. Recunoștința este, de altfel, starea firească și sinceră a omului care privește rodirea bogăției darurilor împărtășite de Dumnezeu prin întâlnirea cu celălalt și, în acest sens, actelor de cinstire închinare Înaltpreasfințitului Părinte Bartolomeu s-au alăturat și inaugurarea unei case memoriale, aici, în Glăviile natale, unde, sunt expuse toiagul și veșmintele arhiericești, cărțile sale, fotografiile, copii ale manuscriselor, fragmente din corespondența purtată de-a lungul anilor, precum și numeroase medalii, plachete și distincții dobândite în timpul vieții.

Astăzi aducem un nou omagiu pios de cinstire memoriei acestui mare iubitor de Biserică și Neam și vom participa împreună la dezvelirea monumentului pe care a fost așezat bustul mitropolitului, spre a menține veșnică vie aducerea aminte a celui care mărturisea: „Îmi vine greu să mă lipsesc de privirile voastre...”.

Ne alăturăm și noi, astăzi, locuitorilor din Glăviile care se bucură, duhovnicește cu biografia și bibliografia personalității Mitropolitului Bartolomeu Anania și cu moștenirea spirituală și culturală pe care le-a încredințat-o.

Păstrăm, de altfel, în inimile noastre, chipul unui distins ierarh al Bisericii Ortodoxe Române, al unui cărturar autentic și a unui orator desăvârșit, dar și mărturisitorul valorilor credinței și neamului românesc.

În lumina faptelor sale bune, Îl rugăm pe Mântuitorul Hristos să odihnească sufletul Arhiepiscopului Său Bartolomeu în lumina cea neînserată, unde nu este durere, nici întristare, nici suspin, ci viață fără de sfârșit, pentru a primi cele făgăduite prin glasul psalmistului: „Arhieriei Tăi, Doamne, se vor îmbrăca întru dreptate și cuviosii Tăi întru bucurie se vor bucura” (Psalmul CXXXI, 9).

Veșnică lui pomenire din neam în neam!

† VARSANUFIE
ARHIEPISCOPUL RÂMNICULUI

COMUNICAT DE PRESĂ

Sâmbătă, 27 aprilie, Arhiepiscopia Râmnicului organizează Pelerinajul de Florii

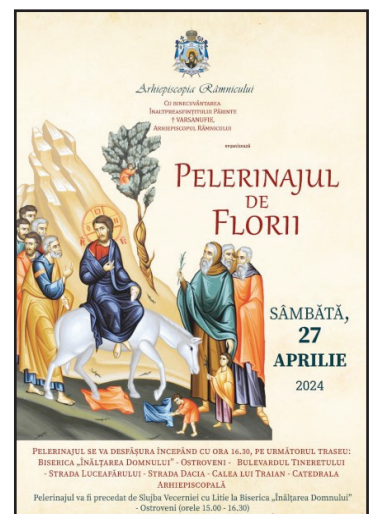
ARHIEPISCOPIA RÂMNICULUI

Sâmbătă, 27 aprilie 2024, cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Părinte Varsanufie, Arhiepiscopia Râmnicului organizează Pelerinajul de Florii. În Municipiul Râmnicu-Vâlcea pelerinajul va fi precedat de săvârșirea slujbei Vecerniei cu Litie la Biserica „Înălțarea Domnului” - Ostroveni, începând cu ora 15.00. După otpustul slujbei, Înaltpreasfințitul Părinte Arhiepiscop Varsanufie va sfîinți ramurile de salcie și finic, ce vor fi împărțite în semn de binecuvântare tuturor credincioșilor participanți la acest pelerinaj.

Pelerinajul se va desfășura începând cu ora 16.30, pe următorul traseu: Biserica „Înălțarea Domnului”, Ostroveni - Bulevardul Tineretului - Strada Luceafărului - Strada Dacia - Calea lui Traian - Catedrala Arhiepiscopală „Sfântul Nicoale”.

Pelerinajul de Florii amintește în mod deosebit de călătoria Mântuitorului Hristos împreună ucenicii Săi, din Betania spre Ierusalim, călătorie care culminează cu Intrarea Sa în Ierusalim, când este întâmpinat de tot poporul ca un adevărat Împărat, cu stâlparei (ramuri) de copaci înălțate triumfător, cu flori și cu cântări de laudă.

La pelerinaj sunt invitați să ia parte binecredincioșii creștini din întreaga Arhiepiscopie a Râmnicului, împreună cu toți preoții, diaconii, monahii și monahiile din această istorică eparhie.

CASA MEMORIALĂ DIN GLĂVILE, SPAȚIUL VEȘNICIEI MITROPOLITULUI BARTOLOMEU VALERIU ANANIA

Maria CATANĂ

La început de primăvară, sâmbătă, 30 martie 2024, localitatea Glăvile s-a împodobit în straie de sărbătoare. Tinerii și-au pus cu mândrie costumele populare păstrate cu mult respect în lada de zestre a bunici, și au participat cu bucurie la Sfânta Liturghie, săvârșită de Preasfințitul Părinte Macarie, Episcopul Europei de Nord, înconjurat de un sobor de preoți. Alături de domnul Iustin Duicu, primarul comunei, de localnici, la evenimentul prilejuit de evocarea marelui ierarh

vâlcean, au participat mai mulți preoți și oameni de cultură veniți din toate colțurile țării, Cluj, Alba – Iulia, București, Vâlcea. Manifestarea a debutat cu Sfânta Liturghie săvârșită în Biserica „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil” din Glăvile, unde a fost botezat Valeriu Anania cel ce avea să devină, scriitor și ierarh al Bisericii Ortodoxe Române. La finalul slujbei de pomenire, Înaltpreasfințitul Părinte Varsanufie, Arhiepiscopul Râmnicului, a elogiat personalitatea mitropolitului Bartolomeu, îndemnându-i pe cei prezenți să așeze în inimi sensul adânc al cuvintelor sale: «„ținem la eternitatea sufletului nostru și, de aceea, îl cultivăm, întrucât veșnicia unui neam se măsoară cu sufletul. Sufletul Mitropolitului Bartolomeu, purtat spre înălțimile culturii și ale spiritualității românești a fost pătruns de dragostea față de Dumnezeu și față de Glăvile natale, căreia se alăturau neliniștea scriitorului și jertfelnicia slujitorului sfântului altar. Frumusețea nepământeană a slujirii i-a devenit noian de nădejde spre lăcașurile veșniciei, pentru că viața Mitropolitului Bartolomeu a reprezentat o scară spre Împărăția lui Dumnezeu, o chemare spre a mărturisi fără niciun preget Adevărul, îndurând cu multă demnitate toate încercările vieții ca o adevărată stâncă de care s-au izbit valurile și furtunile. Ceea ce nu a putut fi împietrit niciodată a fost dorul de „acasă”, de care nu a fost niciodată dezlipit în inima sa. „Dorul este poate cel mai frumos sentiment care poate să îl aibă cineva”, spunea la ceas de taină, iar dorul de acasă, de părinți și bunici, de toate rudele sale, l-a purtat în toate câte a cugetat, scris și înfăptuit. Glăvile natale de sub cerurile Oltului, în care văzuse lumina zilei la 18 martie 1921, reprezentau pentru Mitropolitul Bartolomeu spațiul veșniciei, „Betleemul” său, în care îi regăsea pe toți ai neamului său și, în chip deosebit pe mama Ana, la a cărei înmormântare a fost, iremediabil, văduvit de a fi prezent... »”. Bartolomeu Anania (din botez Valeriu) s-a născut în localitatea Glăvile, județul Vâlcea, la 18 martie 1921. A fost elev al Seminarului Central din București (1933-1941). A intrat în monahism la 2 februarie 1942, la Mănăstirea Antim din București,

primind numele Bartolomeu. În același an a fost hirotonit ierodiacon; în peregrinările sale prin țară, a fost ierodiacon la mănăstirile Polovragi și Baia de Arieș. În toamna anului 1948, l-a cunoscut pe patriarhul Justinian Marina (1948-1977), fiu al Vâlcii străbune, la Mănăstirea Bistrița, urmând ca timp de peste 25 de ani să îi fie un colaborator apropiat. Viața și activitatea ierarhului vâlcean pe *Ogorul Domnului* este un reper pentru clerici și mireni iar dăra de lumină rămasă în urma sa strălucește și mai intens pe măsură ce se scurg anii. Despre *Leul Ardealului*, cum l-au numit contemporani, în cartea „10 ani cu mitropolitul meu, Bartolomeu Anania (1998-2008).

Amintiri la capătul dorului”, PS Macarie Drăgoi, episcopul Episcopiei Ortodoxe Române a Europei de Nord, spunea... *Era un arhiereu autentic, deschis către oameni, cu acea siguranță de sine aristocrată care-l făcea să aprecieze calitatea unui argument, buna intenție, critica constructivă. Aprecia cultura înaltă, buna educație, dar, el însuși creator de cultură, era departe de a face un idol din acestea.* [...] Bartolomeu

Valeriu Anania, scriitor și teolog, a fost mitropolit al Clujului, Albei, Crișanei și Maramureșului, Mitropolie înființată în 2006, care a devenit ulterior Mitropolia Clujului, Maramureșului și Sălajului. În anul 2018, cu prilejul centenarului nașterii ierarhului vâlcean, Înaltpreasfințitul Părinte Varsanufie, Arhiepiscopul Râmnicului, a luat inițiativa de a înființa o casă memorială în localitatea Glăvile, conform adresei cu nr. 3149 /24.X. 2018, de pusă la Primărie. Domnul primar Iustin Duicu a primit cu bucurie propunerea Înaltpreasfințitiei sale și a pus la dispoziție un imobil aflat în apropierea Bisericii „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil”.

Spațiul generos adăpostește obiecte ce au aparținut Mitropolitului Bartolomeu Anania, copii ale manuscriselor sale, opera și critica asupra acesteia, copii din corespondență și mesaje așezate ca dedicație pe volumele sale, fotografii din întâlnirile cu personalități ale Bisericii și culturii, de la inaugurarea și din activitatea instituțiilor pe care le-a ctitorit, distincții cu care a fost apreciat. Sunt expuse și obiecte tradiționale, autentice, specifice zonei, care se regăseau în gospodăriile din localitate, donate de conaționali, și păstrate de-a lungul anilor la Biblioteca comunală. La fiecare manifestare culturală pe care am

organizat-o în ultimii 12 ani, împreună cu domnul profesor Ioan St. Lazăr, doamna Zenovia Zamfir de la Biblioteca Județeană *Antim Ivireanul* Vâlcea, am achiziționat mai multe obiecte care ne aminteau de marele înaintaș, înființând pe lângă bibliotecă un spațiu muzeistic. Astăzi, locuitori din Glăvile se bucură, duhovnicește cu biografia și bibliografia personalității Mitropolitului Bartolomeu Anania dar și cu moștenirea spirituală și culturală pe care le-a încredințat-o.

Sculptorul Sergiu Săliște, B. Anania, bronz, Glăvile, 2024

organizat-o în ultimii 12 ani, împreună cu domnul profesor Ioan St. Lazăr, doamna Zenovia Zamfir de la Biblioteca Județeană *Antim Ivireanul* Vâlcea, am achiziționat mai multe obiecte care ne aminteau de marele înaintaș, înființând pe lângă bibliotecă un spațiu muzeistic. Astăzi, locuitori din Glăvile se bucură, duhovnicește cu biografia și bibliografia personalității Mitropolitului Bartolomeu Anania dar și cu moștenirea spirituală și culturală pe care le-a încredințat-o.

ISADORA RODICA LUNGAN

ARMENIA
(poem al renașterii)

I
În amintirea durerii trecute,
Sub cerul trist, plângem și acum în tăcere,
Armenii își plâng frații, bunicii, părinții pierduți,
Iar strigătul lor răsună veșnic.

Ecoul lui, prin vremuri se poartă,
Este povestea unui popor neînfrânt,
Ce în inimi păstrează speranța
Că dreptatea va fi și de partea lor pe acest pământ.

Lacrimi de sânge pe pământul străbun,
Martore ale unui trecut ce nu-i uitat,
În memoria celor ce au fost,
Jurăm să nu lăsăm să fie de lume negat.

În fiecare an, pe douăzeci și patru april,
Aprindem o lumânare pentru sufletele pure,
Și ne rugăm pentru pace și iertare,
Să nu se repete istoria, să nu se mai repete această
durere amară.

II
Pe aripile vremii se poartă un cântec,
Ieșind din adâncul inimilor, un ecou sfânt,
Pentru cei ce au căzut sub cerul ars, pe pământ
În memoria lor, se prelinge versul nostru, plângând.

O, armeni, cu sufletele printre stele,
Prin istorie, curajul vostru va rămâne viu,
În pagini de carte și în inimi deschise târziu,
Povestea voastră, este un far călăuzitor, mereu.

Lumina din întuneric, voi ați găsit,
Prin credință și speranță, ați învins uitarea...
Și în fiecare an, când luna e plină,
Amintirea voastră, este o flacără, care vă arde sufletele.

Genocidul nu este doar o umbră trecută în chin,
Ci o lecție de viață, gravată-n destin.
Să ne amintim de voi, eroii tăcuți,
Și să luptăm pentru dreptate, până la sfârșit.

III
Când soarele apune peste văi și coline,
Și luna își arată fața pălită,
Amintim de cei ce au fost și nu mai sunt,
Și de istoria ce nu poate fi uitată, vreodată.

În inima nopții, când tăcerea vorbește,
Se aud șoaptele celor ce au plecat,
Ei ne cheamă să nu uităm niciodată,
Durerea unui popor care a fost chinuit și marcat.

Prin câmpii și prin munți, ecoul lor răsună,
Povestea armenilor, este o rană adâncă în timp,
Ne amintește de suferința unui popor nevinovat
Și de lupta pentru adevăr, ce nu se va opri nicicând.

Să nu uităm de genocidul armean,
De lacrimile și sângele vărsat,
Să păstrăm vie memoria lor eternă
Și să ne rugăm pentru pace, în fiecare ceas sfânt...

PERSPECTIVE RÂMNICENE

Mihai CĂLUGĂRIȚOIU

Inițiat de profesorul universitar doctor Ioan St. Lazăr, în cadrul Forumului Cultural al Râmnicului, proiectul „Râmnicul tradiției-Râmnicul modern și contemporan-Râmnicul în viitor”, al cărui principal obiectiv este: „Cunoașterea și valorizarea cât mai completă a istoriei, actualității și devenirii municipiului Râmnicu-Vâlcea” (p. 7), ce se va desfășura pe o perioadă de 10 ani, a început în anul 2023, marcând, totodată, 635 de ani de la atestarea documentară a orașului Râmnic (pe Olt).

Acțiunile desfășurate în cadrul proiectului, preponderent sesiuni de comunicări, au fost cuprinse în „Analele Râmnicului” - publicație periodică anuală cu caracter științific, cultural spiritual, artistic și turistic, Anul I, Nr. 1, 2023, Râmnicu-Vâlcea, Editura „Antim Ivireanul”. Proiectul și publicația se bucură de binecuvântarea Arhiepiscopiei Râmnicului și sprijinul financiar al Consiliului Local al Primăriei municipiului Râmnicu-Vâlcea. Proiectul cuprinde trei secțiuni, delimitate cronologic, iar lucrările s-au desfășurat trimestrial. În ultimul trimestru, s-a urmărit întocmirea și tipărirea anuarului, care cuprinde toate comunicările prezentate, de-a lungul anului.

Înainte de toate, „Moto: „Orașul al Domniei mele, după cum pohti norodul, te-am zidit, pe Olt, sub stele/ Io Mircea voievodul!” (George Voica). Lucrarea debutează prin cuvântul IPS dr. Varsanufie, Arhiepiscopul Râmnicului, „Mândru de Râmnic!”, în care menționează, printre altele: „Îmbinând tradiția cu noutatea... Râmnicul inspiră încredere și curaj în manifestarea vocației creatoare” (p. 4).

La rândul său, primarul Râmnicului, Mircea Gutău ne îndeamnă: „Cei trăitori în Orașul Domniei Sale (Mircea cel Bătrân-n.n.) suntem obligați ca pe Azi să-l facem mai bun ca Ieri, cu gândul ca Măine să fie deasupra tuturor” (p. 6).

Secțiunea I, *Râmnicul tradiției*, se deschide cu un frumos „Poem pentru Râmnic” semnat de George Voica (p. 12). Respectând cronologia, arheologul Ion Țuțulescu face „Mărturiile ale civilizației de tip Coțofeni pe teritoriul municipiului Râmnicu-Vâlcea. Perioada 3500-2600 î. Chr.” (pp. 13-25), iar arhivistul, de data aceasta, Dragoș Teodorescu semnează comunicarea: „Despre Râmnicul din perioada anterioară atestării

documentare” (pp. 26-33). Profesorul Nicolae Daneș aduce lămuriri prin comunicarea: „Râmnicu-Vâlcea – noi ipostaze privind apariția și numele său” (pp. 34-50). Despre viața spiritual-ortodoxă regăsim în paginile anuarului comunicările prof. univ. dr. Ioan St. Lazăr: «Sfântul Antim Ivireanul – episcop „Râmnicianul”, Partea I: Premisele» (pp. 51-79); „Contribuția tipografiei din Râmnicu-Vâlcea la promovarea cărții în veacul al XVIII-lea”, semnat de prof. univ. I. D. Lăudat (pp. 80-90); „Pătrunderea reformei hrisantice a muzicii în ținutul vâlcean. Reforma hrisantică o necesitate a Bisericii Ortodoxe”, semnat de preotul profesor Ion Gavrilă (pp. 91-104). Secțiunea I se încheie cu „Aspecte referitoare la sistematizarea orașului Râmnic în perioada regulamentară”, înfățișate de arhivistul Bogdan-Dumitru Aleca (pp. 105-122).

Secțiunea II, *Râmnicul modern și contemporan*, debutează cu „Iubirea de Râmnic (V)”, a regretatului doctor Dragoș Serafim, care consideră că: „Noi, cei din Râmnic, ne putem considera... primordial edenici și pentru că ne-am imaginat și construit mitul legat de existența grădinilor” (p. 124). Secțiunea continuă cu pertinente comunicări, pe măsura autorilor lor: „Revoluția de la 1848 – cauze, desfășurare și informații privind unii revoluționari pașop-tiști vâlțeni”, semnată de prof. univ. dr. Dinică Cio-botea (pp.125-132); „Imnul național – un simbol regăsit”, semnată de generalul Grigore Buciu; «Zăvoiuil Râmnicului – „Moșia din marginea orașului” și Imnul Național „Deșteaptă-te, române!”», semnată de istoricul Eugen Petrescu (pp. 136-139); „Memento Anton Pann”, semnată de Gheorghe Stanciu și Teodor Cosmin Stanciu (pp. 140-154); „Proschinatarul Ierusalimului – tipărit de către Anton Pann – o realizare editorială ce îmbogățește biografia sa”, semnată de Cristian-Ovidiu Dinică (pp. 155-158); „Vedere de ansamblu asupra societății Râmnicului modern”, semnată de Florin Epure (pp.159-181); „Evoluția socio-economică a Râmnicului în perioada 1880-1914”, semnată de arhivistul Dragoș Teodorescu (pp. 182-188); «Bătălia împotriva holerei din anul 1913 – „repețiție general” a medicilor râmniceni pentru Războiul Reîntregirii Neamului», semnată de prof.

Dumitru Garoafă (pp. 189-194); „Râmnicu-Vâlcea – În perioada interbelică (evoluție spațial-demografică și dezvoltare social-economică)”, semnată de prof. Nicolae Daneș (pp.194-204); „Râmnicul de altădată, cu lăutarii săi, în memoria lui Mircea Vrânceanu (I)”, semnată de profesorul Nelu Barbu (pp. 205-208); „Gara CFR din Râmnicu-Vâlcea”, semnată de inginerul Dumitru Bondoc (pp. 209-217); „Râmnicu-Vâlcea – locul unde s-a fabricat apa grea pentru prima dată în România”, semnată de fizicianul dr. Dorel-Mihai Constantinescu (pp. 218-231); «Mira Simian (1920-1978) – „ființa dorului” (45 de ani în nemurire)», semnată de prof. univ. dr. Ioan St. Lazăr (pp. 232-237); „Orașul Mirei”, semnată de profesorul Gelu Stratulat (pp. 238-240); „Râmnicu-Vâlcea văzut prin lentilele ochelarilor unui fost edil”, semnată primarul/inginer Sorin Zamfirescu (pp. 241-247); „Memento Râmnic 1999; alegerea Sfântului Antim Ivireanul ca ocrotitor spiritual al Râmnicului”, semnată de preotul Ion Ionescu (pp. 248-249) și „Râmnicu-Vâlcea, de la Realitatea statistică, la evoluții posibile”, semnată de Mihai Călugărițoiu (pp. 250-253).

Secțiunea III, *Râmnicul în viitor*, debutează cu poezia generalului Ilie Gorjan, „Unde să-mi așez Râmnicul” (p. 255). Continuă cu „Râmnicu-Vâlcea și liniile directoare ale dezvoltării sale în perioada 2023-2030”, comunicare semnată de Daniel Ionescu, purtător de cuvânt al primăriei Râmnicu-Vâlcea (pp. 256-258); „Parcuri proiectate”, sinteze realizate de Mihai Călugărițoiu (pp. 259-273); „Râmnicul cultural - între hazard și destin”, semnată de prof. dr. Gheorghe Deaconu (pp. 274-279); „Proiecte culturale pentru Râmnicu-Vâlcea”, semnată de Gheorghe Dican (280-285) și se încheie cu „Propuneri de acțiuni viitoare pentru progresul Râmnicului (rezultate din dezbaterile în cadrul Forumului Cultural), redactor, prof. dr. Ioan St. Lazăr.

Scurta prezentare nu realizează, nici pe departe, o, cât de mică, introducere în lumea informațiilor evenimentiale amintite, în schimb comunicările amintite oferă o perspectivă axiologică asupra trecutului, încredere în prezent și optimism privind spre viitor.

Lectura și părerea mea contează, însă, mai puțin în fața lecturii și opiniile domniilor voastre. Ceea ce pot să vă asigur este că nu veți regreta!

14 aprilie 2024

EDITORIAL

Lucy GLASER, Gura Humorului

Am hotărât să scriu acest editorial în urma unor probleme neașteptate care au survenit la tipografia ziarului nostru. Noi am predat macheta ca de obicei dar nu am făcut presiuni și nici nu am dat un termen limită tipografiei. Au amânat să ne comunice știrea defectării mașinii offset până când am sunat să aflăm de ce nu primim ziarul. În sfârșit, au luat hotărârea să-l tipărească în alta parte și să ni-l ofere la același preț. Apreciem gestul corect al unei firme de afaceri. Astăzi, vineri, l-am primit dar abia luni va fi trimis prin Poșta Română. Ne cerem scuze că am depășit

prima jumătate a lunii și că ziarul vă apărea cu câteva zile întârziere. Am luat aminte și am învățat din greșeli.

În alta ordine de idei vă comunicăm că prin dl. Georg Barth (corespondent al mai multor publicații) din Passau (Germania), am primit onoarea să trimitem ziarul nostru către Institutul Român - BIBLIOTECA ROMÂNĂ DIN FREIBURG. Înființată în 1949 biblioteca găzduiește astăzi circa 200 000 de volume și cam un milion de exemplare din diferite periodice, numărul acestora, editate de exilul românesc în ultimii 75 de ani, depășind 2500 de titluri. Printre ele și „VREMURI HUMORENE”. Arhivarea ziarului la singura bibliotecă română din străinătate ne motivează și mai mult să continuăm a aduce la lumină viața „trecutelor vremi” humorene. Și..., nu doar atât! Ziarul nostru ajunge de la începutul apariției sale și la Biblioteca INSTITUTULUI BUKOWINA din Augsburg. E o recunoaștere care ne

bucură, ne onorează și ne obligă!

Și încă o veste mică: de la dl. Georg Barth din Passau primim multă corespondență online dar și unele publicații interesante, flyere, postere pentru copii, etc. Am hotărât ca prin rotație să vă trimitem odată cu ziarul și unele eșantioane, chiar dacă sunt scrise în limba germană. Vom selecta ceea ce considerăm că nu e foarte greu de tradus/înțeles. Este semnul nostru de prietenie.

Nota Redacției Povestea vorbii 21:

Stimată doamnă Lucy Glaser aceleași gânduri ca ale dvs, pentru domnul Georg Barth, pentru Biblioteca din Freiburg, pentru întreaga colaborare cu românii din Germania, le avem și noi, cei de la grupul de presă Intol Press (Cultura vâlceană, Povestea vorbii 21, Forum vâlcean, Cultura Ars Mundi) și ținem ca pe această cale, încă odată, să le aducem mulțumirile noastre!

MARILENA BELU-CAPȘA

Valsul primăverii

Mănunchi de sunete
în ritmul valsului vienez
îmbracă în lumină și culoare
verdele pădurilor,
albul munților
și albastra Dunăre
în care se oglindesc
bătrânele castele.
Pe strune de vioară
îngerii veghează.
Frumoasele nimfe plutesc
pe aleile-nflorite,
în șoapta vântului,
în parfum de zambile
și-n ciripitul păsărelelor.
Inimile fermecate
de sunetele muzicii
izvorâte din fântâni de iubire,
gheizere îndrăgostite,
la braț cu mugurii jucăuși,
ieșiți voinicește
de sub pătura rece a iernii
să se bucure
de căldură și lumină,
dansează.
E iarăși primăvară!

Ziua magnoliilor viscolite

Noblețea bate la geam
în movul regal
așezat pe inimile îndrăgostiților
de pe banca scrijelită
cu tăișul mărturisirii publice.

Ramurile împodobite
cu florile purității
se lasă mângâiate
de razele dimineții
în tril de păsărele îndrăgostite.

Vântul primăvărat
și gospodinele albine
holesc
cu petalele alb-roze, vișinii,
acoperind grădina.

La fereastra viselor nespuse,
ochi melancolici admiră
dansul florilor parfumate,
puternice și delicate,
în ziua magnoliilor viscolite.

DE LA TĂBLIȚĂ, LA TABLETĂ...

Marius MĂRĂCINESCU

Când a apărut *tăblița*, o prelungire tehnică inovatoare a celor din lutul mileniilor trecute, sumeriene ori de la Tărtăria, transmiterea cunoștințelor și tehnicile pedagogice de lucru au cunoscut un salt uriaș, *tăblița* fiind tabla școlară în miniatură și... portabilă! Primii noștri ingineri români de la mijlocul veacului trecut, așa au asimilat cunoștințele și deprinderile care urmau să le desăvârșească menirea profesională. M-am referit la ingineri pentru că ei au revoluționat începuturile industriei și au continuat dezvoltarea ulterioară, fie ea și comunistă, a economiei românești.

Asocierea aceasta, poate forțată, între *tăblița* de care era legat, cu un șnur, condeiul, mausul de azi, și *tableta* generațiilor mileniului trei, o găsesc, într-un parcurs istoric firesc, oportună, cea dintâi oferind societății românești șansa evoluției culturale în ansamblul său cum, de altfel, la fel s-au desfășurat evoluțiile în toate spațiile cultural-geografice. Dar până la *tăblița*, grecii antici scriau și deschideau calea geometriei euclidiene pe nisipul fin al plajelor de care nu duceau, deloc, lipsă. De ce m-am gândit să fac această paralelă sugestivă între cele două extreme care aparțin dimensiunii unui secol? Poate pentru că simt, alături de generațiile veacului amintit, bucuria și rezerva, totodată, a saltului tehnologic pe care societatea omenescă l-a făcut. Și pentru că am avut privilegiul de a fi contemporan cu descifrarea și dezlegarea multora dintre enigmaticele tehnicii ingineresti moderne care pun stăpânire pe domenii sensibile ale cunoașterii. Doresc, totuși, să-mi exprim nedumerirea justificată, de altfel, având în urmă și în față două perioade culturale cuprinzând pașii a cinci, șase generații, ultima dintre ele atingând momentul de evoluție actual. Spun, nedumerire, pentru că tare mă tem de abandonarea sistemului obișnuit de învățământ clasic, obișnuit și trecerea la *homeschooling*, alternativă care presupune abandonarea activităților de grup și de socializare, activități de care au atâta nevoie școlarii în perioada copilăriei. Este, desigur, greu

de anticipat direcția spre care se îndreaptă învățământul...

Mă încercă, fără voia mea, nostalgia acumulării de cunoștințe și deprinderi în mijlocul naturii, în interacțiune cu aceasta, așa cum au fost rânduite, de-a lungul veacurilor, dezvoltarea și progresul societății omenesci. Copilul își crea propria lume în dimensiunile naturale înconjurătoare fără a falsifica, nicio clipă, ritmul și fenomenele mediului înconjurător. Sunt convins că nu întoarcerea, imposibilă, oricum, la paradigmele trecutului, este rezolvarea dezecilibrelor din care în ce mai semnificative între potențialul tehnicilor moderne de învățare și receptivitatea noastră. Doresc să-mi exprim, numai, îndoiala că, depărtându-ne tot mai mult de lumea plantelor și a animalelor de tot felul, precum și prin urbanizarea excesivă, omul modern își poate pierde rețeaua existenței sale schimbându-le pe o virtualitate perfidă.

Dacă micul școlar învață să numere după niște *emojiuri*

pe o tabletă, nu e totuna cu număratul frunzelor ori al pietricelelor, acestea din urmă inoculând în cunoașterea primară taina percepțiilor senzoriale care stabilesc, instantaneu, coordonate materiale și spirituale în măsură să definească ulterior dimensiunile universale ale vieții. Observăm cu toții, cu mare teamă, atracția de nestăvilit a *device*-urilor în rândul copiilor, și nu numai, aceste bomboane otrăvite oferite cu generozitate de către laboratoarele *cofetăriei* începutului de mileniu trei și nu găsim, din nefericire, o cale de rezolvare... Ne îndreptăm, oare, spre era expansiunii spațiale și omenirea forțează un salt tehnologic fără precedent? Și asta să se întâmple împotriva oricăror logici de prudență? Nimeni nu are un răspuns potrivit, cred. Mi-aș dori să văd tinerii accesând *tableta*, surioara modernă a *tăbliței* stră-străbunicilor, sub cireșii înfloriți... Să-i văd oprindu-se din căutările lor virtuale, învățând să numere petalele florilor care cad în adierile ușoare ale vântului solar și privind, poate, spre cerul care a ocrotit dăinuirea milenară a vieții pe Planeta Albastră. Cu siguranță, prin ramurile înflorite, se vor ivi și niște păsări clevetitoare ori niște fluturași care, abia, învață să zboare și, de ce nu, și o buburuză care știe cel mai bine încotro e calea noastră de urmat. Poate, așa, drumul de la *tăblița* la *tabletă* ar fi unul al continuității. Și ce frumos ar povesti atunci buburuza despre tainele *tăbliței* milenare conectată doar la *Calea Lactee*, într-o primăvară astrală, atemporală!...

MARIUS MĂRĂCINESCU

Căpșuna

Să culegi o căpșună
este,
oameni buni, o poveste
pentru că,
a fost odată,
mai demult,
când plantele nu știau să plângă,
un fir mic,
cu niște mustăcioare subțiri,
pe care le-a acoperit ploaia caldă a primăverii
cu grăuncioare de pământ...

Apoi s-a oprit soarele și l-a mângâiat;
i-a șoptit să rodească o "cireasă"
mai mare decât aluna,
dar nu cât Luna!

Un vânt cald
a rumenit-o pe toate părțile,
roșie,
iar când i se făcea sete,
o ploaie mărunță o învelea
și adormea, după aceea...

Păsările cerului i-au simțit parfumul
și, așa, coaptă,
cineva,
nu se știe cine,
a cules-o!

Eu am văzut-o, de curând,
în mâna mică a unui copil
care o privea nedumerit
că nu știa
ce să facă,
așa coaptă, cu ea...

PRIN NORI, APOI SUB PĂMÂNT

Margareta SAIMAC

Trecut-am prin nor, prin spatele brazilor, la Herculan izvor, binefăcător și ocrotitor, vederii cu spor!

Mai în amonte de noi, pe-al Cernei Șuvoi, plutesc lebede sacre pentru cele 7 chakre. Iar în magazinul iubirii, împodobit cu toate frumusețile firii, iată doi îndrăgostiți, printre pietre vindecătoare pieriți. Căci ce fericire poate fi mai mare, decât a ține între picioare, sau între palme, cu mare concentrare, un cristal binefăcător, al naturii odor! În multe culori, furate de la sori, cele agate bogate, frumos franjurate, sunt dovada vie, în timp cu mândrie, încet transformate, din trunchi de puiți de brad sau alți

copaci, ajunși în adânc, la presiune și temperatură plângând.

E o zi cu lună nouă!

Vă spun chiar și vouă, minuni minunate se regăsesc în agate multiple palate! Așa tu te simți, între munți cărunți, cu legende în spate, multe, minunate!

Printre pietre prețioase: smaralde, rubine, safire și diamante (pe primul loc și cu duritatea cea mai mare pe Scara lui Mohs fiind 10), scintilând inconfundabil, sub tălpile noastre desculțe se rostogoleau și multe alte pietre semiprețioase: cuarțuri în toate culorile - roșii-cherry, oranj-carneol, galbene-citrin, verde-agate, culoarea inimii... Plus cuarțuri transparente verzui sau cuarț imperial, jad, olivină, peridot... opale, albastre-agate superbe, acvamarin- diamante a cărui culoare este dată de prezența elementului Beril, indigo-cuarț indigo, labradorit, și violet-ametist sau lapis-lazuli și lazurit pur.

Bucuria inimii, veselie - oamenilor!

TITINA NICA ȚENE: „POEZII ALESE - SELECTED POEMS”

Un exponat de preț pe un pedestal de catifea

Antonia BODEA

Volumul de „Poezii alese” (Selected Poems) al scriitoarei Titina Nica Țene, apărut la ed. Napoca Star, 2024, întâmpină o frumoasă vârstă de viață și realizări a autoarei, o distinsă, talentată și deschisă spre semenii, doamnă.

Orizontul inspirației d-sale îi trădează sensibilitatea anume, marcat încă de primele percepții ale vârstei fragede a copilăriei și îmbogățit pe parcurs de coordonatele proprii experiențe de viață.

În povestirile în proză, într-o tandră aplecare spre cei cu care a traversat anii inițierii, mai întâi în coordonatele propriului destin, iar apoi, pe parcurs, spre cei în anturajul cărora au purtat-o pașii destinului, realizează fleșuri, din scene de viață, imagini dragi impregnate de oameni și locuri. Aceste icoane sufletești o urmăresc de asemenea în trăiri lirice de o tulburătoare nostalgie cizelate în tonurile unei versificări de un romantism discret, prin armonia clasicității prozodice.

Ceea ce o inspiră pe poetă se dovedește a fi acea „mirare”, a sufletului fraged în fața miracolului naturii și vieții. Cu prospețimea și receptivitatea ochiului pur, deschis spre spectacolul cosmic, poeta care și-a păstrat nealterată inocenta sete de înțelegere a misterului existențial, se apleacă asupra lucrurilor, le descoperă, le întrebă, le numește intuindu-le suflul, rostul și măreția lor în ordinea lumii. Regăsim în această ipostază emoția estetică mărturisită de o seamă de mari scriitori precum Ion Creangă în „Amintiri din copilărie”, atunci când își descoperă apartenența în esența cosmicității: „eram vesel ca vremea cea bună și sturlubatic și copilăros, ca vântul în tulburarea sa... și toate-mi mergeau după plac, de parcă toată lumea era a mea” (I. Creangă, „Amintiri din copilărie”). Această trăire stenică îi conferă și autoarei, pe atunci, la vremea copilăriei, un echilibru, un optimism, o deschidere care-i încântă sufletul, peste toate greutățile și neajunsurile momentului, consemnate, de altfel: „Îmi amintesc, copil fiind/ dormeam pe-un căpătâi de paie,/ mireasma lanului de grâu/ intra la mine în odaie// Și pe un pat de scânduri tare,/ făcut dintr-un butuc de frunze/ pe care așterneam otavă/ și toată noaptea dormeam tun” (*Ce să-nțeleg?*).

Configurată în cadrele tradiției, a momentului romantismului târziu, poezia excelează prin poziția confesivă, susținută de o acuitate a observației, senzațională. Astfel surprinzătoare notații ale mișcărilor din natură, aduc un plus de poezie peisajului. „Când guguștiucul cântă printre blocuri/ mi-aduc aminte cum la mine-n sat/ juca în aer, fagure, căldura/ iar eu mergeam cu tata la arat” (*Izvorul din tuță*, p. 20). Sau: „Cerul aruncă haina de nori/ merg printre fire de vânt/ și când mă îmbrățișază soarele/ parcă sunt alta decât sunt” (*Parcă sunt alta decât sunt*, p. 18). Starea de grație a poetei vibrează la cea mai discretă prezență a spectacolului naturii în care se simte integrată printr-o veritabilă mișcare simbiotică. Astfel, o revenire în spațiile copilăriei este salutată de plante, de flori de pomi fructiferi, cu căldură și grație: „Am trecut tăcută pe sub pomii n floare/ ce mi-au nins cărarea semn de bun venit/ Ziua-ntreagă, parcă, era o-ntrebare: ai venit acasă suflet rătăcit?”. În ambianța mișcărilor firii poeta iubește cosmicitatea ritualică, căreia i se alătură prin gesturi ocrotitoare față de vietățile din preajmă, prin caldă privire cu care admiră și răsfăță câte-o grațioasă și firească prezență. În mișcărilor naturii poeta

descoperă înțelepciunea firii și împărtășește cu uimire „bucuria lucrurilor simple” ca o profundă lecție primită, de o tulburătoare înțelepciune. Poemul „Bucurie” adună în câteva versuri cele mai firești și totuși atât de neglijate adevăruri: a trece nepăsător pe lângă lucruri înseamnă a-ți disprețui tocmai sensibilitatea, intuiția și filonul cosmicității instinctiv: „De-atâta timp plâng sălciile-n ape/ cu crengile sărută val cu val/ și plânsul lor ne este mai aproape/ când rătăcim privirea către mal// Și-atâta trecem de nepăsători/ pe lângă fruntea lor răsfrântă ca-n/ fereastră/ fără să știm că deseori/ în plânsul lor stă bucuria noastră” (p. 37).

Alături de vietăți, în ritmurile naturii omul este urmărit în dimensiunea timpului care-i marchează vârstele, fiecare cu specificul ei. Astfel dacă vârsta copilăriei este resimțită ca o bucurie firească, îmbrățișată cu ochii și sufletul larg deschise spre viață, spre miracolul ei, maturitatea presupune o angajare și inițiere responsabilă ca un real proces simbiotic cu natura într-o perspectivă a devenirii. Acest nou moment smulge copilul din vârsta inocenței, îl plasează în parametri reali ai vieții cu întreaga ei complexitate. De aceea maturitatea este resimțită ca o înstrăinare, ca o ieșire din ritmul natural ce a măsurat copilăria, cu aura cosmică a spațiului deschis. Încorsetată în cadrele cetăților de piatră, cu vegetația săracă, cu cerul parcă depărtat și cenușiu, poeta trăiește dureros nostalgia copilăriei: „De-atâta singurătate/ a secat apa-n fântână/ cumpăna a-nțepenit/ și se sprijină pe lună” (*Așa-i viața*). O realitate compensatorie este împlinirea prin familia realizată cu fii și nepoți care-i oferă satisfacția sacrificiului. Alături de nepoți reușește să refacă emoțiile copilăriei, abia acum descifrând farmecul, spontaneitatea și firescul vârstei.

O fire sensibilă, poeta dovedește empatie față de ființe plătându-le precum copiii dar și față de cei aflați la vârsta senectuții. Sunt surprinse figuri răvășite de trecerea anilor, de singurătate și neputință. O adâncă tristețe învăluie chipurile acestor ființe aflate odată în strălucirea vârstei, marcate acum de ani și intemperiiile vieții. Mai dureroasă este singurătatea și izolarea la care sunt condamnați de nerecunoștința copiilor care-și trăiesc viața în belșugul asigurat de cei pe care astăzi îi neglijează. Remarcabilă este poezia „Cheia Bătrânei”, unde povestea bătrâneților nefericite este tragic figurată prin imaginea funestă din final a unei mame căreia la bătrânețe i-a rămas doar cheia casei, acum înstrăinată: „Însă, într-o dimineață/ augăsit lângă grădina/ moartă, pe bătrâna mamă,/ tot strângând o cheie-n mână” (*Cheia bătrânei*, p. 12).

Practic, volumul „POEZII ALESE” – „SELECTED POEMS”, este oglinda lirică a vieții autoarei încadrată în realitatea spațiilor traversate în ritmul Timpului curgător. Viața în ansamblu apare ca o manifestare ritualică, esențială în simplitatea ei, în ambianța casei părintești, în spațiul copilăriei, în rostul obiceiurilor, în aroma respirației la firul ierbii. Emoțiile, pe cât de simple, pe atât de profunde marchează ciclicitatea cu mărcile ei care stărnesc meditații pe marginea întâmplărilor mari. Țâșnind din fibra condiției existențiale viața se vrea trăită precum în poemul: *Dansând în noapte...*: „les pe balcon în noaptea asta clară/ O Lună plină sus pe cer visează/ și-n briza nopții de sfârșit de vară? fără să vreau, picioarele dansează...”. Dar condiția umană se împlinște armonios prin căutarea nevoii de înțelegere a sensului existenței, precum simplu se întrebă poeta surprinzând, precum adesea, situații contradictorii care ne definesc reacțiile precum în poemul: *Ce să-nțeleg* (p. 35). (Continuare în pag. 11)

EDIFICII CULTURAL - ISTORICE ROMÂNEȘTI TEATRUL DIN ORAVIȚA

Emil MANZUR

Construit pe locul unde odinioară se afla o mină în anul 1817, ca o copie fidelă a teatrului Vienez Burgtheatre, teatrul din Oravița a fost primul teatru din România, inaugurarea lui făcându-se în prezența împăratului Francisc I al Austriei și a împărătesei Augusta Carolina, cu ocazia vizitei lor la Oravița.

În acea perioadă Oravița era considerată un fel de capitală a Banatului montan, în scurt timp devenind un oraș multicultural, cu aproximativ 10.000 de locuitori români, evrei, germani, polonezi, sârbi și cehi.

Dorința de cultură și divertisment a dus la apariția asociațiilor

culturale, a diferitelor etnii care s-au unit în anul 1790 sub forma „Uniunii Diletanților din Oravița”. Reprezentațiile acestora se confruntau cu lipsa unui spațiu propriu, astfel că în anul 1802 s-a luat decizia construirii unui teatru. Bani strânși din donații nu ajungeau construirii unui teatru, așa că a fost nevoie de ajutorul oficialităților din Viena, care oricum voiau să celebreze centenarul eliberării Banatului de sub dominația otomană, din 1718, prin ridicarea unui edificiu. Construcția propriu-zisă a început în anul 1816 durând până în primăvara anului 1718, la ea participând și țărani din satele învecinate, care

au ajutat la transportul pietrei din carierele din zonă: Ilidia, Maidan etc.

Teatrul a fost construit după planurile arhitectului român Ion Niuni, iar interioarele după proiectul arhitectului vienez Platzer în stil rococo, fiind prima clădire din Europa care a fost luminată cu lămpi de acetilenă. În

anul 1893, lămpițele pe care stăteau spectatorii au fost înlocuite cu fotolii, aproximativ 200 la parter și 50 în lojele de la etaj. Spectatorii de la galerie fiind nevoiți să stea în picioare. Scena teatrului a primit trupe celebre, printre care Teatrul Balșoi din Moscova, Orchestra Imperială a Rusiei, Trupa Teatrului din Madrid și trupe de teatru din Viena.

Clădirea a reușit să supraviețuiască celor două războaie mondiale, dar și schimbării de putere din țară. În 1945 autoritățile, datorită importanței edificiuului, iau hotărârea să-l numească după numele poetului care fusese odinioară sufleur aici: Mihai Eminescu.

„ÎNCURATUL CAILOR DE SÂN TOADER” LA BRÂNCOVENI-OLT

Ana VASILE

Se mai păstrează tradiția în satul Mărgheni din comuna Brâncoveni de Olt ca în ziua de Sfântul Toader să se desfășoare cea mai mare activitate ecvestră din județul Olt, devenită interjudețeană prin participarea unor concurenți (60), din mai multe județe ale Patriei.

Această manifestare, extinzându-se, are aproape caracter național, dată fiind participarea unor concurenți din județele: Teleorman, Dâmbovița, Argeș, Brașov, Covasna, Hunedoara, Iași și bineînțeles Olt!

În acest an s-a desfășurat ediția nr.13; pe lângă cei 1.500.de spectatori localnici, au mai fost și spectatori-oaspeți din județele participante.

Înainte de începerea competiției a avut loc “botezul cailor” săvârșit de un preot din satul Mărgheni, comuna Brâncoveni. În premieră, pe lângă proba tracțiune la buștean, a fost introdusă și proba de dublu, la 2 bușteni. După aceea, s-a desfășurat parada cailor prin sat, dar și trăsuri trase de armăsari frumoși!

Primarul de Brâncoveni, Ion Chesoiu a primit vizita președintelui C.J.Olt, Marius Oprescu, a vicepreședinților Ionuț Ivan și Virgil Delureanu, subprefectul de Olt Cosmin Floreanu, deputații: Cătălin Grecu, Emil Albotă și Marius Iancu, precum și o suită socio-democrată. Iată ce ne-a spus primarul de Brâncoveni: “Ne aflăm la cea de-a 13-a ediție a sărbătorii <Încuratul cailor de Sân Toader> de la Brâncoveni, o ediție specială, națională aș putea spune având în vedere numărul mare de concurenți.

S-au înscris pe 60 de concurenți din 12 județe dar și numărul mare de spectatori care este anunțat. Această sărbătoare are scopul de a păstra și promova în același timp obiceiurile și tradițiile locale de Sfântul Toader. Ediția a debutat cu un program de echitație după care vom alege cel mai frumos cal, cea mai frumoasă trăsură, cel mai frumos ponei, iar proba noastră forte este tracțiunea calului la buștean. Este o premieră astăzi, la cererea oaspeților noștri, mai avem o probă nouă: tracțiunea cailor la buștean. Avem 2 bușteni: unul care are 1.300.kg., iar cel de-al doilea, la

2 cai-1.600. kg. Sunt concurenți din județele Covasna, vreo 3 reprezentanți de la Argeș, de la Iași, de la Hunedoara (Hațeg), Dâmbovița, mai mulți concurenți, Teleorman, Brașov, Olt...nu știu dacă i-am numărat pe toți. Avem și ne bucură faptul, acești campioni naționali din țară la tracțiune, aici la Brâncoveni. În concluzie, dacă zici Sfântul Toader, zici Brâncoveni și zici sărbătoarea de la Brâncoveni. Iar premiile oferite câștigătorilor, sunt consistente în bani, vin de la C.J.și CJCA dar și premii de la sponsorii noștri locali.”

Ținând cont că președintele CJ-Olt, Marius Oprescu este din Piatra-Olt (orașelul feroviar din vecinătate), a spus: “Ca de fiecare dată, suntem prezenți

aici la sărbătoarea <Încuratul cailor de Sân Toader> deschide pe fiecare an seria sărbătorilor care încep în județul Olt, astfel, edilii noștri reușesc să ducă mai departe tradițiile și sărbătorile locale. Îl felicit pe primarul comunei Brâncoveni, reușește an de an iar sărbătoarea a crescut foarte mult. Eu mă consider acasă la Brâncoveni fiind localități învecinate, am foarte mulți prieteni aici, am copilărit în această zonă și de fiecare dată vin cu emoție și cu drag.”

Valeru Ciurea, Etnograf la CJCA-Olt, a declarat cu bucurie: “Atunci când nu le-am mai avea, n-o să mai știm cine am fost înainte. Și bineînțeles că atunci când nu mai știi cine ești, fiecare poate să spună că ai fost cutare și tu nu ai fost așa. Nu, noiăștia suntem, cum ne arată cei care păstrează tradiția fie că sunt la Brâncoveni, Osica de Jos, la Cezieni, la Vădastra, la Vădăstrița, oriunde se practică acest obicei <Încuratul cailor de Sân Toader>, tot ce mai înseamnă el, cu iarba mare, cu toate celelalte ritualuri. Din fericire, le avem în continuare și e bine că le păstrăm prin intermediul acestor oameni care fac tot posibilul ca la nivelul localităților să le țină în viață și nu doar să le țină în viață, să le amplificăm.”

După ora 14,00, copiii de la grupul vocal de fete “Mândruțele de la Olt” și ansamblul folcloric “Mugurașii Brâncovenilor” au susținut un veritabil spectacol! A cântat și Marga Dirnea. Au fost premiate 8 familii care au împlinit 50 de ani de căsnicie în 2024.

După ora 16,00 au concertat: Constantin Eceanu, Marian Medregonoiu, Roberta Crintea, Florin Grigore, Miruna de la Pitești și Mady de la Slatina. La ora 22,00 a început un spectacol feeric de artificii și lasere.

O ILUSTRARE A EFICIENȚEI SCĂZUTE A ÎNVĂȚĂMÂNTULUI ROMÂNESC

Gheorghe PANTELIMON

Simularea examenului de Evaluare Națională – 2024 a început, potrivit calendarului stabilit de Ministerul Educației, pe 5 februarie, cu proba scrisă la Limba și literatura română, urmată de Matematică și de Limba maternă. La Limba română, subiectele au conținut itemi de înțelegere a două texte la prima vedere- de Simona Antonescu și Ovidiu Papadima și cerințe de vocabular și de gramatică.

La proba de Matematică subiectele au stârnit controverse în mediul online. Au fost părinți și elevi care au susținut că au avut un grad de dificultate prea ridicat și numai cei care au făcut meditații în particular le-au putut rezolva, în timp ce profesorii de Matematică au apreciat că au fost bine gândite, din programa școlară. Ministrul Educației, doamna Ligia Deca a afirmat că subiectele la simularea Evaluării Naționale 2024 au fost echilibrate, au asigurat atât un grad mediu, dar și înalt de dificultate, pentru a se face o departajare. Considerăm că această distanțare este necesară, mai ales, în cazul examenului propriu-zis din vară, când pe baza rezultatelor se realizează admiterea la liceu.

Subliniem că este pentru prima dată când simularea Evaluării Naționale s-a desfășurat în condiții similare cu cele de la examen, digitalizat, metodă prin care s-a urmărit eficientizarea sistemului de apreciere, care a fost mai simplă, mai rapidă și mai obiectivă. Conform informațiilor furnizate de conducerea Ministerului Educației, în această acțiune au fost implicați aproximativ 24.000 de profesori asistenți și peste 12.000 de evaluatori.

Analizând datele centralizate și rezultatele finale comunicate pe 23 februarie a.c. de Ministerul Educației rezultă că la simularea probei de Limba și literatura română, la nivel național, au participat 164.593 de elevi. 121.759 (73,98%) au luat note mai mari sau egale cu 5; mai mult de un sfert – 42.834 (26,02%) au obținut note cuprinse între 1 și 4,99, iar 23.169 (14%), între 5 și 5,99, ceea ce demonstrează că peste 40% au rezultate slabe și mediocre. S-au înregistrat numai 44 note de 10 (0, 03%).

Proba de Matematică a fost susținută de 163.683 de elevi; 910 dintre cei prezenți la proba de Limba română au absentat la Matematică. 69.347 (42,37%)

au obținut note mai mari sau egale cu 5. Peste jumătate – 94.336 (57,63%) nu au luat nota 5, iar anul trecut nu au promovat 40,8%. Peste 4 din 5 elevi (82,67%) nu au reușit să ia nota 7, iar în 2023 – 72%. Numărul notelor de 10 a fost 91, foarte mic comparativ cu 1300 anul trecut.

La Limba și literatura maternă situația este mai bună: numărul notelor mai mari sau egale cu 5 s-a ridicat la 8161 (82,93%) din totalul elevilor prezenți – 9841, iar al celor sub 5 a fost 1680 (17,07%). Se desprinde concluzia că rezultatele la simularea Evaluării Naționale din 2024 sunt mai slabe decât cele din 2023. Au fost recorectate 19.939 de lucrări: 18744 la Limba și literatura română, 406 la Matematică și 789 la Limba și literatura maternă.

Conform datelor statistice, la începutul anului școlar 2023/2024, în clasa a VIII-a erau înscrși 176.266 de elevi. La proba de Limba și literatura română nu s-au prezentat 11.673 de elevi iar la cea de Matematică 12.583, din efectivul inițial. Cine ne explică ce s-a întâmplat cu ei, au abandonat școala? Cifrele vehiculate au o mare marjă de eroare. Oficial, în România, rata abandonului școlar este de 16%, față de 10%- media Uniunii Europene. Experții în educație atrag însă atenția că în realitate rata abandonului este dublă față de datele oficiale.

La simularea Evaluării Naționale – 2024, 10 elevi au fost eliminați din examen pentru tentativă de fraudă.

Conform metodologiei elaborate de Ministerul Educației notele obținute nu se trec în catalog. Ne întrebăm dacă această măsură stimulează interesul elevilor pentru învățatură.

Rezultatele au fost analizate la nivelul unităților de învățământ, prin discuții ale profesorilor care predau disciplinele de examen, cu fiecare elev, în ședințe cu părinții și în consiliile profesionale, în scopul identificării lacunelor din pregătire. S-au dat asigurări că în perioada care a rămas până la Evaluarea Națională se vor organiza activități remediale pentru îmbunătățirea performanțelor școlare. De la 23 februarie 2024, când s-au comunicat rezultatele la simulare, până pe 25 iunie când are loc proba la Limba și literatura română în cadrul Evaluării Naționale, au mai rămas patru luni, timp insuficient pentru recuperarea cunoștințelor neînșuite de-a lungul anilor. Din păcate reforma radicală a sistemului de învățământ românesc, despre care se discută de foarte mulți ani, întârzie în mod nejustificat.

ÎN CASA MUZEU BINE/VEȘTEȘTE ARHANGHELUL!

Mihai SPORIȘ

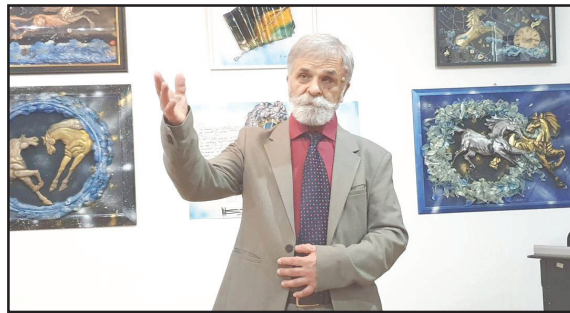
Pe Calea lui Traian, trec pe lângă bronzul lui Anton Pann, pe la altarul... *tuturor sfinților!* Un soare luminează această zi de 12 aprilie, 2024. Mă săgetează un gând privind zborul în cosmos al primului pământean, din vremea noastră, într-un istoric 12 aprilie. Apoi că strămoșii daci, așa spun legendele, alungau norii cerului săgetându-i. Iată Muzeul de Istorie, din Râmnic, cel din pământul Vâlçii, zice-se sub semnul lupului! Să nu fie el, Muzeul?, o casă a Muzelor? De ce doar Clio să aibe domiciliul stabil aici, și să fie doar secretară a timpului care și-a vărsat clepsidra aici? În fața *Casei* două tunuri mute, metal cu guri de foc cândva, nu pot spune nimic, dar lângă ușa deschisă, semn că este cineva acasă, un afiș îmi ia ochii și mă dumirește. La Clio, vin azi ucenici, calfe și meșteri inspirați de alte muze surori, într-un fericit acord, mijlocit conform tradiției, de Centrul de Creație. Pe afiș, ca un voievod încoronat, recomandat de un nume de Arhanghel: Gabriel Medvedov Rotomeză! Ce istorie ne va povești?, cum o va face? și mai ales cum o va fi scris? Clio îi va fi cerut neapărat documentele, că doar *scripta manent* vorbește peste timpul momentului, dar celor prezenți cu urechile, cine? și... cum? le va lua în posesie clipa auzului?, că ochilor le vor căuta ei sigur culorile, chipurile cu zumzetul lor... , atenția le va fi atrasă de amfitrionii organizatori... că doar ei trebuie să gospodărească intenția muzelor surori. Mă simt tras de mâna dreaptă... , instantaneu, în *casa* cu un zumzet interior, semn că este momentul când toate cele de acolo așteptau deslușirile vocale de la *cititorii* avizați a celor expuse acolo. O cuprinzătoare expoziție, ocupa întreg etajul și dialogurile diversității privitorilor respirau mirări, minunări, întrebări, iar interferența artelor, ca o simfonie, își cerea și bagheta dirijorului pentru punerea în concert, poate în înțelesul intenției meșterului! Darurile oferite locului și momentului pentru noi, cei norocoși de acolo, trebuiau duse cumva în înțelesurile personale și multor încifrări trebuia să le cerem cheile și apoi să mai trecem o dată, încă o dată..., prin expoziția din ce în ce mai vorbitoare, celui ascuns cerber în noi înșine. Pictori, sculptori, muzicieni, poeți, scriitori, - elevi în ucenicia școlirilor în ale artei, artiști consacrați, slujitori ai mediului cultural, istorici. Nu a existat nicio diferențiere între creatorii considerați *amatori* și cei legiuirii/ *profesioniști*, într-un partizanat schismatic! În zodia muzelor, întotdeauna, la toate vârstele, Creația cu har are puterea ei vădită la Arhanghelul purtător!

lată-ne în expoziție de vorbă cu cele expuse! Intermitește, de la o urmă grafică, la vreun obiect, cu cele de binețe ale celorlalți oaspeți, cu atenția împărțită! Fiecare lucrare o poveste, toate împreună o traiectorie ce pare un urcuș. Aflăm că timpul marcat acolo de călătorul asumat, are ritmuri diferite, vârste ale creșterii, maturitate și înțelesuri ascunse în metafore plastice, în cuvintele sugerând provocări privitorilor, concluzii, toate semnate binar într-o șerpuire a numelui și chiar un cartuș de culoarea sângelui. Un anume tablou îmi oferă o cheie, altul îmi întărește o supoziție, majoritatea îmi vorbește despre trăitorul traiectoriei prin timpul culorilor, al întrebărilor și în locul răspunsurilor fiecărui moment îi lasă o urmă. Mă întâlnesc cu liderul local de la

„cultul eroilor”, și el caută pentru sine tâlcul lucrărilor, pentru propriul ordin de luptă care strigă... poruncă: „dezveliți tot adevărul și... să spuneți tuturor!” După prezentarea oficială și momentul muzical oferit de copiii talentați, încunoștința asupra evenimentului, revin la taifasul cu lucrările, în spatele lor fiind, poate chiar topit în ele, într-o ciudată ubicuitate creatorul (locuri și vremuri diferite erau, acolo, împreună!).

Rămân cu mine și cu gândurile mele, ba și cu fotografiile luate pentru mai taifasul de acasă! Am promis că voi da un ecou în scris, pentru că acolo nu se cădea să facem concurență curatorilor cu expertiză și cu fapte concrete în domeniul artelor plastice precum: Mioara Plop, Cristian Sima, Petre Simion Cichirdan, ori managerilor care și-au dat mâna pentru evenimentul acesta: Claudiu Tulugea (Muzeu), Alin Pavelescu (Centrul de Creație).

Expoziția? Așa cum vorbea, voievodal, afișul de la intrarea în MUZEUL DE ISTORIE o traiectorie prin lumea artei a lui Gabriel Medvedov Rotomeză. O scară de la miriapod la fluture, uneori călare pe caii din ce în ce mai avântați care se înaripează săgetând târâmurile ca adevărați pegași/ duhuri pentru tainele artelor! Interesante metamorfoze care își ascund imaginile din grafia rupestră, o scot colorat cu mătasea curcubeului, călăresc caii ce par adieri de mătase și săritori între târâmuri, în avânt prin șerpuirile deșertului ori cu amușinare lupească, spre o Europă cu cel puțin nouă

hotare, în care numai Dacia aurită, de acasă, avea vreo zece! De la semnul în/peșterit, ca un graffiti al modernității, aruncat ilegal în tenebrele nopții să ne ia de minți ziua, la cavalcada cavalerului (cu cal și armură!) *meșterul* trebuia să se arate Făurar iscusit și să țină pasul vârstelor și chiar el să urce scara înaltului! În urmele meșterului, amprente de neșters, citim acum pe făurarul pornit călător din adâncuri, avântat cavaler, apoi înaripat în vântul ca gândul survolând pământul. De deasupra timpului, evaporat cuvânt, se așterne șerpuire de semne, ca epistolă despre sine, una de dar tuturor să se bine/veștească! Acesta mi-a părut a fi firul prin labirint, provocare nouă să-l revedem pe anticul Teseu, poate pe arhanghelul vestitor, chemat la cer pentru priceperea sa într-ale scrierii. La mijlocul expoziției, ca un labirint emblematic stindard dacic, care trebuia să înspăimânte prin urletul lupesc și fiorul în/șerpuirii carpatice, pe nepoștii cei lacomi de Dacia! Am încercat să rezonoz cu întregul, prin cele din propriul labirint tezaurizat, și să-mi dau vedeniilor un corespondent.

Mi-am amintit de Cappadocia, locul marilor crescători de cai, pe drumul mătăsii. Acolo în orașele subterane, săpate mușuroaie în tuful vulcanic, meșteri subpământeni, precum Hefaistos/Vulcan/Faur - fiu ceresc, pus fierar în adâncuri!-, făcea scuturi aurite,

sulițe și câte alte metalo-plastii de împodobire! Părea viermele, poate miriapodul, poate chiar șarpele, acum cel binecuvântat al casei, meșterul subpământean! Leșind din adâncuri se va fi făcut cavalerul cu cal pentru caravanele drumurilor lungi, pe care trebuia să meargă (doar în adânc și în copilărie se merge târâș, de-a bușilea!). Ce cai superbi am văzut în atelierile de covoare de la Avanos! Vârsta eroică cerea cavalerii în zale și mai altfel meșteșugul armurilor, potcovitul cailor. Apoi luptele terestre se vor fi mutat prin ceruri, în lupta informală a zeilor din totdeauna. Chiar Cappadocia va fi pus ca gogoși viermilor de mătase, sute de biserici cu grafia sfinților, toți cu aură solară, care în zvonul cântărilor și în mireasma tămâierilor aromate erupeau înaripatele și le săgetau duhuri ale credințelor în alte târâmuri. Cum se va fi transformat, în milenara evoluție a omenirii, Hefaistos în Făurarul

modern, istoria cu epocile ei ne este la îndemână, mitologia care a dus realul în mit și legendă ne explică și ea. Din planul acesta al încifrărilor, de care arta nu este străină și de aceea este nemuritoare, vom fi observat adaptarea pământeanului Gheorghe, eroul care ucide monstrul/balaurul, la viața celestă prin simpla canonicizare! Iată-l pe omorâtorul de ditai balaurul: Marele Sfânt din cerul creștinat al Creatorului de oameni! Apoi Hermes, cel ce ținea corespondența cer-pământ, creștinat și el devine Gabriel. Dar făurarul nostru, care ne chemase la casa

muzei istoriei, ce anume ne putea ascunde-n nume? Ce lupte și urcuș greu... Golgota artei! Ca să devii un mesager al Duhului/Spirit trebuie să urci din pământeanul Gheorghe, să ucizi prin în/sulițare tenebrele și să fi consacrat ca apărător al înțelesurilor tainice de autoritate celestă. (Fiecare certitudine din mintea noastră... o confirmare a consacării!). Lung e drumul, o spun cronicarii care au numărat treptele (vezi și „biografia” cu cronologia tuturor bătațiilor personale, pe câmpul cu înflorirea izbânzilor, editată program al expoziției de Centrul Creației!). Am remarcat imaginile, care s-au impregnat fără efort, dintre cele multe, le-am pus împreună și ele vorbeau special un freamăt al vieții, cu o anume ritmicitate. Cum să se transforme unduirea sinusoidală a șarpelui greu, în fulguirea plutindă și ușoară fără dematerializare a fulgului? Cine poate înțelege, apoi reda, această pedagogie a desprinderii de cele grele, fără o alfabetizare anume și fără un marcaj special al treptelor ca o numărătoare a... scărilor? Dincolo de scară este zborul, topirea în întreg și doar Numele, ca un epitaf, poate o inscripție pe urmele materiale lăsate.

Ce marcă a prezenței: numele! Mi-am amintit de scrierea numelor în Egiptul cu faraoni. Am privit semnătura artistului nostru, care mi-a atras atenția imediat, pentru că era dublată de un cartuș (ca o șampilă roșie!). Numele, cu prenumele botezului de consacrare Gabriel!- era o transpunere grafică într-o asemănare cu cea *demotică* văzută prin muzeul din Cairo. Semnele (literele latine) erau parcă simbolul simplificat al unor pictograme... esențializate. Medvedov... îmi sugerează pornirea miriapodului și finalul înaripat al păsării duh, ca o golgotă pe scara artei, prin ea o artă sacră a talmăcirii subtile și perene a vieții. Gabriel... este chiar Arhanghelul, cu misiunea să ducă faptele în patrimoniul umanității, că așa grăita Cel de sus! Semnătura și cartușul o inspirată hieroglifă (scriere sfântă îi spuneau grecii!) asuma o operă lăsată nouă în dar! Mulțumirile noastre, prietene, Gabriel Medvedov Rotomeză!

16.04 2024

NICOLAE DABIJA SAU „CÂT DE IMPORTANT ESTE UN SCRITOR PENTRU ȚARA ȘI POPORUL SĂU”

Liliana POPA

Ziua Revistei “Curtea de la Argeș” a adunat în străvechea capitală a Țării Românești academicieni, scriitori, oameni de știință.

Nicolae Dabija sau “Cât de important este un scriitor pentru țara și poporul său”, zic eu și nu numai eu. Omagiat a fost scriitorul Nicolae Dabija în prezența academicienilor români și basarabeni. Am plâns, am vibrat cu toții... Scriitorul Nicolae Dabija, poet, cărturar, academician, unionist pe vremea când la Chișinău nu exista un cotidian de știri în limba română.

Doina Dabija, fiica poetului, a preluat conducerea revistei “Literatură și artă” și a primit medalie din partea revistei “Curtea de la Argeș”, medalie de ceramică zămislită din lutul fin de pe Dealul Olarilor, udată de apa fântânii Meșterului Manole... Medalia onorifică, asemenea mitului meșterului Manole a fost oferită pentru perseverență, iubire și devotament pentru limba și cultura română, pentru jertfă. Cel care a înființat la Chișinău “Institutul Mihai Eminescu” a fost academicianul Mihai Cimpoi. Cât de important este un scriitor pentru poporul și limba sa? După podul de flori Nicolae Dabija a zămislit un alt pod, podul de reviste. “Școlala basarabeană” a avut o mare însemnătate, precum “Școala ardeleană”, ajutându-ne să ne românizăm, scria Nicolae Dabija, chiar și când s-a ieșit cu tunul în față.

Doina Dabija a afirmat că tatăl său, scriitorul Nicolae Dabija se simțea legat de scriitorii, cronicarii de la Curtea de Argeș pentru că erau cei mai apropiați de soarta și trăirile celor din Basarabia, o Basarabie care sângerează și azi. “Doamne românește-i pe români” Doina Dabija a mai spus că, dacă Unirea Basarabiei cu România a fost actul politic exprimat de majoritatea locuitorilor Basarabiei de a reveni la

patria mamă, după un veac de ocupație rusească, lupta scriitorilor nu s-a oprit aici. Organul legislativ Sfatul Țării a dat Rezoluția Blocului moldovenesc. Profitând de Revoluția rusă și de degradingolada internă, rezultată din răsturnarea regimului țarist, românii din Basarabia, sub coordonarea membrilor Partidului Național Moldovenesc, au decis să acționeze în vederea obținerii autonomiei. Poporul românesc n-a venit în Basarabia din afară, el aici s-a născut, au declarat scriitorii. Noi nu avem unde ne duce și pe noi nimeni nu ne poate alunga din casa noastră. (Constantin Stere, 1918) Mai întâi au fost soldații basarabeni, 800 la număr, reuniți la congresul din 20 oct/2 noi 1917, care au decis autonomia teritorială și politică a Basarabiei, în cadrul Rusiei – atunci, o federație democratică. S-a decis constituirea unui organ reprezentativ, Sfatul Țării, care să fie în funcție până la alegerea prin vot universal, direct și secret a Constituantei. Sfatul Țării a avut prima ședință la 4 decembrie 1917 și era alcătuit din 105 români, 15 ucrainieni, 14 evrei, 7 ruși, 2 germani, 2 bulgari, 2 găgăuzi, câte un polonez, armean și grec.

La 15 dec 1917, Sfatul Țării a adoptat o Declarație prin care se proclama Republica Democratică Moldovenească, ca parte componentă a Republicii Federative Rusești. În această perioadă, teritoriul Basarabiei era dominat de anarhie, rezultată din acțiunile soldaților ruși și bolșevicilor de pe teritoriul provinciei, care interacționau violent cu populația autohtonă și cu noii săi lideri politici. În aceste condiții, la solicitarea Sfatului Țării, în 23 ian 1918, armata română intră în Basarabia, pentru a restabili ordinea. Populația civilă, în majoritatea ei, a primit cu satisfacție această intervenție.

“Noi socotim că mântuirea neamului nostru este numai în unirea tuturor fiilor noștri într-o singură țară. Noi de la străini nu mai așteptăm nimic; toată

nădejdea în ne-o punem în viața la un loc cu toți frații noștri români”. (Studentii români din Basarabia, 1918) Guvernul bolșevic de la Petrograd decide să rupă relațiile diplomatice cu România și, în plus, hotărăște să confişte Tezaurul României, aflat la Moscova.

Beneficiind de un curent pronunionist, la 9 apr 1918, Sfatul Țării, sub conducerea lui Ion Inculeț, a votat unirea cu România. Pentru unire au fost exprimate 86 de voturi, 3 au fost împotriva și au fost înregistrate 36 de abțineri. Condițiile pentru înfăptuirea unirii constau în efectuarea unei reforme agrare și respectarea drepturilor și libertăților cetățenești. În 10 dec 1918, după ce Bucovina și Transilvania decid unirea cu România, Sfatul Țării declară unirea necondiționată a Basarabiei cu România și se dizolvă, reprezentarea cetățenilor fiind asigurată în parlamentul României...

Poezia e locul unde mă pot întâlni cu sufletul”- se confesa Marin Sorescu: „Frunză verde foaie lată/ Săracă țară bogată!/ Neam pribeag, nu undeva-/ Emigrant în țara ta!/ Tot ai zis c-așa ți-i scris:/ Să fii liber doar închis!/ Necăjitul meu popor,/ Că-ți mai arde de umor!/ Of, sătulule flământ!/ Lângă ape însetând!/ Cum cerșim cu gura mută/ Pâinea tot de noi crescută./ Țara mea de oameni triști,/ Mult mă mir că mai ești,/ Ciopârțită în bucăți/ Că te mai găsesc pe hărți./ Tot mai tristă te apuc/ De când corbii te conduc/ Și te duc-șontâc!- De zor/ Spre Mărețul viitor./ Săracă țară bogată,/ Vine vântul să te bată,/ Vine cerul să te ningă/ Și toți morții să te plângă./ N-o să mori de două ori:/ Larg ți-a fost în închisori/ Și cald ți-a fost în Siberii,/ Țară prinsă-ntr-un imperiu./ Fii cu Dumnezeu atentă:/ Te prefaci in-de-pen-den-tă,/ Te prefaci c-ai fi stăpână-/ Cu cătușele în mână!/ Și iar verde foaie lată,/ Săracă țară bogată,/ Săracă țară furată,/ Mai și cânti, trasă pe roată...” (Nicolae Dabija)

MARINELA BELU-CAPȘA. (B)ARCA IDEILOR

Victor RUSU

Grăție rețelelor de socializare, care mi-au adus frecvent în priviri numele său, am intrat în posesia unor informații suficiente pentru întocmirea unei fișe bibliografice a scriitoarei, omului de cultură, TV, presă, învățământ și animatoare cultural-artistică de excepție, Marinela Belu-Capșa.

Autoarea are de pe acum o consistentă, impresionantă bibliografie: patru volume de versuri, unul de proză scurtă, editoare, coordonatoare și prefatoare a numeroase antologii literare și de specialitate, în cuprinsul cărora și-a inclus și sute de creații literare și contribuții științifice, la care se adaugă alte sute de semnături în presa cultural-artistică.

Managerul cultural cu totul remarcabil, editorul, poetul, eseistul, criticul și istoricul literar, Ion Romeo Roșianu, la volumul de dată recentă, tipărit la cunoscuta și apreciată lui editură „eCreator”, în colecția de amplă cuprindere „POESIS”, îi face dar de suflet autoarei o pertinentă, judicioasă, convingător argumentată postfață, ale cărei aserțiuni critice, asumându-le, în bună măsură, nu avem cum să nu le semnalăm din onestitate profesională.

Exegetul de marcă relevă apăsător, între altele, „viziunea poetică aparte”, de o exultantă originalitate, „spectaculoasă prospețime” a imaginarului liric, nota aforistică pregnantă a discursului liric, „notațiile fulgurante”, „eul interogativ”, vocabularul bogat, elemente din „estetica urâtului”, „balansul creativ între real și ireal”, „contragerea fabulosului de sorginte mitică sau mistică”.

Discursul poetic are structura unui jurnal liric amplu, a cărui substanță o dau

întâmplări, evenimente, amintiri, visuri, o gamă întinsă de stări sufletești. Mai ales acestea din urmă îi inspiră unele dintre cele mai realizate versuri și grupaje de versuri, autoarea având știința și arta sugestiei lirice, care îi facilitează valorificarea la cote estetice înalte polisemia cuvintelor. Câteva exemple reprezentative și revelatoare: „Desculță printre maci/ sărut umbra plecării tale/ în lanul infinitului (s.n). „... Talpa mea calcă ușor/ umbra sărutului tău/ umezit de roua dimineții”. Sau: „Fiorul din trupul tău/ se așează mănășă/ pe sufletul meu/ și mă frământă./ ... La ceas de seară,/ mă amețește/ și mă înfioară/ atingerea umbrei (s.n) trupului tău,/ dulce povară”. „Umbra” – cuvânt-cheie, emblematic pentru poezia doamnei Marinela Belu-Capșa, pe care-l investește cu plurale valențe simbolice, metaforice, în diverse contexte ale rostirii sale poetice...

Autorul postfaței volumului avertizează ab initio că le va fi dată „o provocare și o (pre)umblare printr-un adevărat Turn Babel al cuvintelor și al temelor poetice existente și uzitate”. Dar, adăugăm noi, în egală măsură și al formulelor poetice și al modalităților expresiv/ sugestive.

Poeta nu este deloc nereceptivă la elemente definitorii ale poeziei postmoderniste, practică epicizarea discursului liric, biografismul, tonul colocvial, ludicul, (auto)ironia, accentele critice, inserțiile intertextualiste etc. Dar întâlnim și eșantioane de poezie de notație și atmosferă, descriptivă și naturist-peisagistă, alegorică și parabolică, de poezie reflexivă, gnomică, sapiențială, scrisă în registru de expresie aforistic. Paradigma stilistică reflexivă, aforistică, relevă cel mai convingător indubitabilul talent al autoarei și versuri sau grupaje de versuri au valoarea unor veritabile bijuterii lirice. Definiții și aforisme: „speranțele - patine alunecoase”. „Rădăcinile fixează adâncul/ tulpinile salută văzduhul”. „Fericirea e iubirea/ Care vine/ Către tine, către mine/ Pe cărări Divine”.

Sucesiune de definiții: „Fără tine sunt copac/ ce nu poate înflori,/ cer fără stele,/ mare fără valuri,/ pasăre fără aripi,/ foc stins în vatră”.

Diversitatea stilistică este dublată și de una tematică, dar dominantă rămâne tema iubirii, echivalată în discursul liric prin numeroase stări și trăiri.

(Continuare în pag. 11)

MĂNĂȘTIREA OSTROV - CĂLIMĂNEȘTI

Prima vatră monahală din Eparhia Râmnicului (III)

Arhim. Veniamin MICLE

Vechea incintă a mănăstirii. Mănăstirea Ostrov din Călimănești are ca act de naștere documentul emis de cancelaria voievodului Radu cel Mare, la anul 1500, fiind „atestată documentar ca prima mănăstire de maici din Țara Românească. Ostrovul

va fi pe rând: locaș de rugăciune, loc de surghiun și penitență, incintă ocupată samavolnic, distrusă și pustie, teren zguduit de cutremure și monument istoric deposedat de propriile obiecte de patrimoniu”, după cum precizează Arhiepiscopia Râmnicului

La 1731 stăpânirea austriacă recunoaște schitul și o scutire de vinări, pe baza unui hrisov al lui Radu cel Mare, din anul 7008 (1499–1500) ce va fi fost arătat de schit. Neagoe și Despina vor fi zidit biserica lor pe temelii mai vechi. S-a rezidit în 1706. Reparație radicală i s-a făcut și în 1927.

În anul 1941, personalul Schitului se compunea din patru viețuitori: protosinghelul stavrofor Climent Mărculescu, stareț, născut în 1880, la Căineni – Gorj, hirotonit 1919 și 1928, numit 1928, și plătit dintr-un post bugetar de preot; Pr. Nicolae Gherguș, născut 1910, Budești-Argeș, hirotonit 1934, numit 1936, student teologie; Cântăreți: monah Gavriil Crăciun, născut 1872, Sălătrucele Argeș, tuns în monahism în 1907; ierodiacon Teoctist Argatu, născut 1915, Vâlcea Glodului, Baia, numit 1941, în monahism din 1941. În afară de personalul bugetar; Schitul mai are un frate.

În perioada iunie–august 1980, în incinta acestui așezământ s-au efectuat cercetări arheologice de către muzeograful Sergiu Purece și Pavel Florea de la Muzeul județean Râmnicu Vâlcea; ele au descoperit o serie de vestigii istorice în imediata apropiere a Bisericii schitului, rezultând că monumentul a existat încă din vechime, de prin secolele XIII – XIV. Săpăturile arheologice, efectuate pe toate laturile bisericii, par să confirme această ipoteză.

Călugării locuiau în colibe de lemn în Ostrov, sau stabiliți pe ambele maluri ale Oltului.

Incinta. De-a lungul timpului, construcțiile Schitului Ostrov au suferit o serie de reparații, mai ales în ultimul secol, fără a le influența însă stilul. În ceea ce privește construcțiile din imediata apropiere a bisericii, s-a constatat că ele formau un patralter; pe latura de nord au fost descoperite mai multe încăperi, chilii pardosite cu cărămidă, grupate câte două sau trei în jurul unui mic hol, care se pare că făcea legătura cu exteriorul printr-o galerie de lemn orientată spre interiorul incintei. Tot pe latura de nord au fost descoperite și temeliiile unui turn-clopotniță, ce a fost ridicat la aproximativ doi metri de zidul de nord al pronaosului. Pe latura de vest a incintei, cercetările au adus la lumină ruinele unei construcții ce avea temelii din piatră de râu de dimensiuni foarte mari. Înălțimea acestor vestigii depășea doi metri, grosimile variind între 0,50 și 1,00 m. Se pare că aici erau temeliiile ce susțineau în vechime o clădire cu parter supraînălțată și etaj care adăpostea casele egumenești și eventual reședința temporară a domnitorului. Monetele ce s-au descoperit cu prilejul acestor săpături aparțin sec. al XIV-lea și al XV-lea, mai vechi deci decât data primei atestări documentare a monumentului. De asemenea, cantitatea de ceramică decorată cu smalț verde smarald, specifică secolelor XIV–XV, este destul de mare, ea provenind de la vase cu forme diferite, precum și de la un număr impresionant de cahle decorative. Una dintre acestea a putut fi reconstituită și se află în sălile Muzeului de istorie din Râm-

nicu Vâlcea. Au mai fost descoperite și fragmente ceramice având ornamente florale și zoomorfe. Din această categorie fac parte cele ce prezintă vulturi bicefali.

În anul 1941, „Anuarul Mitropoliei Olteniei” scria despre „Chilii distruse de un incendiu în noaptea de 22 spre 23 decembrie 1939, că se află în construcție prin donații publice”.

Biserica. Prima biserică a fost o construcție mică de lemn cu hramul „Nașterea Maicii Domnului”.

Pe temelia acestei biserițe, domnul Țării Românești Neagoe Basarab a ridicat o nouă biserică, din piatră, care există și astăzi. Ea este mai veche decât cea construită de Mircea cel Bătrân în 1388 la Mănăstirea Cozia, chiar dacă în documente apare înscrisă doar biserica zidită de Neagoe Basarab. Un alt argument este și faptul că celebrul Chir Gavriil, primul stareț al mănăstirii Cozia provenea chiar de la Schitul Ostrov, unde, la acea vreme trăiau călugări. Toate aceste informații se găsesc în hrisoavele aflate la Mănăstirea Cozia.

Biserica a fost sfințită nezugrăvită, pentru cult folosindu-se în prima fază icoane pictate, aflate astăzi în Muzeul de Artă al României. Ctitoria de la Ostrov urmează celei de la Curtea de Argeș, fiind construită din piatră și cărămidă. Astăzi se mai păstrează biserița cu hramul „Nașterea Maicii Domnului”.

Din punct de vedere arhitectonic, biserica din Ostrov prezintă asemănări cu cea a Mănăstirii Prislop din Transilvania. De asemenea, ea păstrează particularitățile structurale ale bisericilor Vodița II și Cozia, dar cu câteva modificări, date în special de dimensiunile reduse și de încercările de a mări spațiul propriu-zis, prin înlocuirea pilăștrilor inferiori cu console, ceea ce îi dă un aspect exterior circular, iar în plan intern, absidele laterale ale naosului și absida altarului fac stilul arhitectural al bisericii unul puțin obișnuit pentru secolul al XV-lea. Înainte de a intra în biserică, se află un pridvor din sticlă, apoi printr-o ușă mică se intră în biserică. Deasupra ușii de la intrare, se află o pictură veche. În biserică, picturile icoanelor sunt în stil frescă. O inscripție arată că: „Această sf(â)ntă besearc(ă) făcut-o-au lo Neagoe V(o)jvod i Gospojda ego Despina, Meșița Iulie 10 dna, vleat 7030 (1522?). Sfântul Altar. Acest Sfânt Altar s-au zugrăvit cu toată cheltuiala Dumneaei Cacoana Catrina pentru ca în veci se avem pomenire. O inscripție spune: „Pomenește Doamne Gheorghe, Catrina, Costandin”.

Iconostasul. Tâmpla aurită a mănăstirii Ostrov. O mare podoabă de arhitectură interioară, care a înfruntat vremurile, este „tâmpla aurită”, din lemn de tei care datează exact de la zidirea bisericii. Icoanele împărătești sunt foarte vechi, unele ipoteze susținând că ar fi chiar cele originare. Icoana Maicii Domnului a fost restaurată în 1791 de Ioan Zugravul.

Când Neagoe Basarab și soția sa Doamna Despina au ctitorit acest sfânt locaș, pereții bisericii erau plini cu icoane care aparțineau familiei lor și care fuseseră pictate la începutul secolului al XV-lea și începutul sec al XVI-lea. Din tot tezaurul lor nu au rămas decât șase icoane, una dintre acestea reprezentând-o pe Maica Domnului cu Pruncul în brațe aflându-se la Ostrov.

Fresca actuală este realizată în anul 1760, dar nu se știe dacă a mai existat o pictură anterioară. Aici, pe lângă picturile care înfățișează sfinții, se află o pictură care îi înfățișează pe domnitorul Neagoe Basarab alături de soția sa și cei doi copii care țin în mână biserica. O inscripție precizează că: „Această sfântă și Dumnezeiească biserică ce se chiamă Ostrov s-au zidit de bunul credincios lo Neagoe Voevod și, au rămas nezugrăvită, la vleat 7030 iar la vleatu 7268 (1760) s-au îndemnat din Darul lui Dumnezeu de au zugrăvit-o toată biserica cu osteneala Maicei Marta

monașia și a fetelor sale: Platonida (monahia) Ioana ereița, m(esița) Iunie 30”.

Cu toate că s-au făcut replantări, existând circa 47 de specii de arbori și trandafiri, farmecul secular al arborilor și plantelor seculare nu mai este. Drama acestei bijuterii se putea produce în anul 1980. Oltul a fost ales să fie primul râu din țară regularizat începând cu anii '70, în sensul că statul român a început amenajarea hidroenergetică a întregului curs. Nu mai puțin de 20 de hidrocentrale se află azi de la Făgăraș și până la Dunăre construite. Încercarea decisivă pentru insulă cât mai ales pentru mănăstirea Ostrov a venit în anii 1978–1981, când amenajarea hidroenergetică Călimănești a hotărât clar: Insula și biserica trebuie demolate! Nu contau arborii seculari, nici credincioșii. Negocierile s-au purtat mult între statul comunist și Biserica Ortodoxă Română în căutarea soluțiilor. Atunci, la insistențele Episcopiei Râmnicului și ale specialiștilor (foarte mulți ingineri din cadrul Ministerului Energiei, directori de șantier), Institutul de Arte Plastice „Nicolae Grigorescu”, din București a elaborat un proiect de salvare a bisericii, foarte complex în acea vreme, prin ridicarea acesteia cu 6 metri, una dintre cele mai riscante soluții aplicate în domeniul relocării de monumente și a doua lucrare de acest gen executată pe teritoriul României.

Se spune că în anii 1979–1980, când s-a început construirea barajelor hidroelectrice de pe râul Olt, întreaga insulă, cu tot ce era pe ea, a fost în pericol de a fi înghițită de ape. Povestea relatează că Elena Ceaușescu nu a vrut să se lase înduplecată de rugămintele monahilor, de a salva schitul și parcul care la acea vreme era considerat un adevărat paradis, mai ales că în acea perioadă bisericile erau rase de pe suprafața pământului, însă într-o buna zi, pe drumul spre Sibiu, Elena a avut un accident de mașină, în urma căruia a fost spitalizată. Acolo, a avut un vis, și s-a ajuns la hotărârea ca, pentru salvarea schitului, întreaga insulă să fie ridicată cu șase metri deasupra apelor. Parcul lângă care se află Mănăstirea Ostrov era o oază de climă mediteraneană, în care creșteau lămâie și mulți smochini, stejari seculari și multe specii de flori. Mănăstirea a fost salvată, dar acel parc deosebit n-a mai revenit nicicând la frumusețea de odinioară. Doar curtea schitului, care deși cuprinsă de vremea de noiembrie, datorită grijii pe care măicuțele o au îngrijând fiecare plantă și floare de acolo arată cu totul deosebit, făcându-te să-ți închipui ce priveliște este aici vara. (Va urma)

„POEZII ALESE...” (Urmare din pag. 7)

Astfel, dacă în copilărie totul emana încântare și stârnea satisfacții, maturitatea cenzurează cu îndoială inadvertențele iar senectutea caută explicații unor paradoxuri care de fapt apar tocmai cauzate de neajunsurile vârstei.

În amintirea somnului profund al copilăriei, deși în condiții precare, poeta asociază cu umor senzațiile incomode percepute acum, la vârsta senectutei somnului chinuit, chiar într-un confort impecabil: „Am acum saltea celebră/ ce-o laudă sportivi de vază/ o pernă cu Aloe Vera/ și toată noaptea rămân trează” (*Ce să-nțeleg?*, p. 35).

Receptivitatea, rafinamentul observației, toleranța înțeleaptă conduc firul lirismului poetei Titina Nica Țene, amintind toate de fundamentul ontic al proverbiale înțelepciuni și sensibilități ale poporului român, succint exprimate în aforistica zicere: „Românul s-a născut poet”. Traducerea în engleză a volumului: „Selected poems” de către onorata scriitoare Mariana Zavati Gardner împreună cu familia d-sale, conferă poeziilor o notă distinctă din farmecul simplității filtrat prin eleganța aristocrată a limbii lui Shakespeare. Încadrat în tonalitatea acestei limbi Poezia lui Titina Nica Țene pare un exponat de preț pe un pedestal de catifea.

FOAIA ALBĂ A ETERNITĂȚII

Ligia NICOLESCU

Strajă albă de mesteacăn/ Leagăn
lin în cânt de vânt/ Somn culcat
pe veșnicie.../ Doamne, cine-o să mai
vie/ Pe poteca lui, pe seară/ Când urca-
voi drumul iară/ Căutându-l...căutând...

Iată, se umplu de tristețe peste cinci săptămâni de când am urcat drumul spre foișorul Dinului, pe cărarea Dinului, în așteptarea Dinului, ultima oară. Stau ca de piatră în fața foii albe așteptând. Așteptând ce? Curgerea fluidă a literelor care ies singure, de unde? Care se scriu singure, cum, pe unde? Obligație de serviciu, să scriu un material despre „tristul eveniment”... Cumplit!...Când tot parcursul intersecțiilor noastre au fost despre luptă, bucurie și viață, pentru viață, când însuși omul Dinu Săraru pentru mine a însemnat încă de la început, din 1981 esența bucuriei de a face, de a fi, de a exista într-o bucurie vieții sale, cum să scriu despre moartea sa? Ar trebui pentru asta să definesc o noțiune care legată de persoana sa, pentru mine nu există și nu va exista niciodată.

Prima întâlnire. În iureșul construcțiilor uriașe pentru tânărul bazin carbonifer Berbești, Domnia sa a așezat informațiile într-un amplu reportaj numit „Face-re-a lumii la Berbești” descriind și mai mult anticipând imensitatea viitoarelor exploatare de cărbune. Fostul director de atunci al T.C.M.M.-ului, al Trustului de Construcții Montaj Miner de la Berbești era inginerul Mitu Gheorghiescu. El ne-a făcut cunostință. Mitu fusese coleg de școală cu domnul Dinu.

Următoarele, sporadice, diverse intersecții culturale de trasee în jurul Slătioarei „axis mundi”. Generoasa fundație „Niște țărani”, aducea la casa de cultură a Slătioarei, personalități din lumea literelor, a muzicii, a teatrului. Când furam din timpul posibil liber, ne adăpam și noi din izvoarele aduse către sate de domnul Dinu. Evenimente memorabile: conferințele domnului profesor Ion Ghinoiu, zilele poeziei poetului Damian Ureche din Rugetu, zilele închinat bisericii Vioarești, montarea și dezvelirea monumentului „pote-cașilor”, nu știu câte cuvântări de ziua „Cocoșului de Horezu” și, După 2000, an în care am început să lucrez la postul radio-tv Vâlcea 2, diverse materiale când îl găseam disponibil.

Și a venit anul 2016. Atunci l-am cunoscut pe dl. Cichirdan, directorul trustului de presă vâlcean Intol-Press, persoană care scormonind în arhive a descoperit originea celor pe care în anii 79 când am ajuns în această zonă, localnicii încă îi numeau „refugiați”. Atunci am aflat cum Ion Antonescu a ordonat evacuarea din teritoriile posibil să fie călcate de ruși, (să devină teatre de război) a peste treisute de mii de intelectuali și persoane din aparatul administrativ din localitățile ale Moldovei și Bucovinei. Cum a dispus transportul acestora cu trenuri speciale spre localități din Oltenia de sub munte, cum asigurase locuri de muncă și, de asemenea locuri de cazare pentru fiecare din cei evacuați, oameni sau instituții.

I-am povestit domnului Dinu. Știa ceva dar am sporovăit mult mai multe. A rămas impresionat de istoria Hotinului care, cu arhivă, cu personalul primăriei cu primar cu tot, a fost găzduit de Horezu câteva luni în vara lui 1944. A fost grozav de bucuros când i-am povestit cum am reușit să înfrățesc cele două orașe: Horezu cu Hotinul, mai apoi Costeștiul de Vâlcea cu Ostrița. Ar fi urmat Drăgășaniul cu Moldova Sulița, dar a venit pandemia și apoi războiul și apoi, Dumnezeu l-a lăsat pe Necuratul să întunece mințile oamenilor. M-a primit atunci în foișor, eu povestindu-i cum, ajunsă în Bucovina rădăcinilor mele, am mai găsit oameni care trăiseră grozăvia cedării Bucovinei de către regele Carol al II-lea. Cum muți de tristețe aproape nu

mai aveau glas să întrebe: cum și cui ne-ați lăsat atunci? Și parcă foișorul Dinului se scâldea el însuși în lacrimile părăsiților de soartă, de noroc, de țară, de rege...

I-am povestit despre acel moșneguț bucovinean care stătea, împreună cu alți vreo câțiva bătrâni și bătrâne ca niște stâlpi sculptați pe scările bisericii preotului Jar de la Bănceni. Sfrijit ca o stafidă, mărunțel, cu plete albe, cu ochi albaștri ca cerul dar încețoșați de lacrimile care nu se mai opreau, ne-a întrebat dacă vom mai veni și a doua zi. A doua zi m-a tras de-o parte, jos în curte și misterios și-a decheiat vestonul, arătându-mi în dreptul inimii, cu multă fereală și spaimă, două decorații vechi.

- Vezi, spuse șoptit, le am din Crimeea, din 41. Am luptat acolo. Ne-au încercuit rușii într-un sat tătarăsc, dar căpitanul nostru a reușit să ne scoată. A fost în acel sătuc, și zise un nume pe care nu l-am reținut, a fost doamnă, ceva ca atunci când cred că se varsă iadul pe pământ. După lătratul mitralierelor și puștilor, după ce n-am mai avut gloanțe, și noi și rușii am trecut la baionete. O tăcere cumplită era spartă din când în când de gemete și înjurături. Ne-am omorât unii pe alții așa, pe muțește. Auzeai doar din când pe câte un rus, printre dinți:

„dîrji”adică: Na! Ține! Ai noștri, când loveau, îi făceau „câini spurcați”, „feciori de curvă”. Credeam că s-a scurs o veșnicie. De fapt, după o oră, noi, terminaserăm toți rușii. Când ne-am numărat, cei vii mai eram doar cinci din două plutoane, cu tot cu căpitan. La început am vrut să luăm, omeneste, prizonieri pe rușii care se predau și pe cei răniți, dar când am văzut cum fiarele acelea le luau gâtul tuturor, mai ales răniților noștri, ne-am făcut fiare și noi. Am vânat unul câte unul fiecare rus și i-am luat viața. Pe urmă, noi cinci, am strâns toți morții grămadă, am făcut cu linemannurile o groapă mare și i-am pus acolo, îngropându-i de-a valma, pe toți. Pe movila aceea am pus o singură cruce. Pe crucea aceea am jurat toți cinci că vom lupta până la moarte pentru pământul aista al nostru, răzbuindu-ne camarazii îngropați acolo de noi.

După aceea nu mai știu de ceilalți. După ce ne-au decorat am avut câteva zile acasă și au urmat alte repartizări. Eu am nimerit într-un post pe Prut, pe graniță. Când am auzit că ne-a vândut regele n-am putut crede, cu atât mai mult să fi cedat pe degeaba Bucovina și Basarabia. Noi așteptam ordin de luptă pe graniță. Știam că vor veni rușii. Mai mult, știam că nu vom putea rezista, știam că vom muri. Toți de pe graniță știam asta, dar toți aduseserăm cu noi în minte o movilă cu o cruce pe care juraserăm să ne apărăm pământul. Și mai știam, mă rog, mai credeam un lucru: că cei care vor veni după noi, nu vor răbda multă vreme jafal ocinei străbune și-o vor cere înapoi. Că vor lupta și ne vor răzbuna și vor lua glia înapoi. Oasele și sângele nostru și al tuturor celor dinaintea noastră le dădeau dreptul acesta. Ar fi avut drept să-l ceară înapoi fiindcă a fost furat. Dar așa?...Nu mai avem dreptul ăsta. Noi, ca noi. Peste un an sau doi ne vom duce, dar ce-o să faceți voi? Ce fel de sânge curgea prin mâna care a semnat cedarea pământului sfânt? Pe noi cui ne-ați lăsat, pe voi cui vă vor lăsa, căci ne-am luat care și-a vândut țara o dată, nu mai are opreliști.

După povestea mea n-a mai fost nimic. Ce-ar fi putut să mai fie? Restul a fost tăcere...

Altă zi, altă bucurie pentru amândoi. Am adus la Slătioara la domnul Dinu, o parte din ansamblul cultural „Perla Bucovinei”, cor de o sută de copii sub oblăduirea domnului lura Levicic, prezent și el în această vizită. Copii le-au cântat, pentru că la domnul Dinu se afla în vizită și fostul ambasador Lazăr Comănescu, de loc din Bârzoteni Horezului.

Altă zi. Bucurie infinită. Veneam din sudul Basarabiei, din fostul Bugeac, din orașelul numit Căușeni, unde asociația Basarabia și Bucovina fusese invitată pe treizeci august la „Ziua Limbii Române.” Stăm de vorbă amândoi în foișor, lângă o strachină țărănească românească, cu struguri românești. Clătinând cu tristețe din cap: „Țărani de acum nu mai sunt țărani”, domnul Dinu mă face să povestesc, despre drum, despre Căușeni și biserica lor îngropată aproape toată în pământ. Despre cum am aflat de ea, supranumită „Biserica sfinților cu ochii scoși” fiindcă după ce băgaseră caii înăuntru de ploaie, a doua zi turcii i-au găsit pe toți morți și, mâniați au dat vina pe sfinții zugrăviți pe pereți care se uitau la lume (deci și la cai lor) și, căroră, pentru această vină le-au scos ochii din zugrăveală cu vârful pumnalelor. Și mai ales despre minunea faptului că icoanele bisericii, pe la 1700, au fost zugrăvite de „zugravii de subțire” din Horezu... Era o toamnă fierbinte în cuptorul căreia se topea cerul și pământul. Între noi se țesuse de multă vreme o vrajă a cărei taină nu voi a o căuta, era ceva ca o înțelepciune tihnită, ca o bucurie mută. Am încercat să povestesc asta, am scris despre „Cărarea Dinului” și trecerile mele pe această cărare dintr-o lume prozaică într-o lume mirifică simțindu-mă fericită ca Alice pe cărarea galbenă, dar nici atunci, nici acum nu aflu cuvinte potrivite. Mi-a povestit ca străbunicul său a plecat din Slătioara și a dus la Ismail o căruță cu goruni de construcții. Fiindcă proiectasem o altă deplasare către acel Sud fost al nostru, m-a rugat să caut acte în arhiva Ismailului. Mă voi duce, maestre, am zis, dar a venit pandemia și alte plăgi peste noi și războiul și deodată timpul s-a sticat. S-a comprimat într-o parte, s-a dilatat în alta și oamenii ca noi nu-și mai află rostul aici.

La câteva zile după ce începuse războiul Ucrainei cu invadatorii ruși, m-a sunat alert. Ce face priete-nul nostru, profesorul Levicic? Dacă e nevoie și incontestabil este, spune-mi cu ce pot ajuta!

Cred că vreun an în spate, căutând printre hârtii vechi, am dat cu bucurie peste multe pliante-programe ale pieselor de teatru de la teatrul mic și de la național. L-am sunat. Era la București. S-a bucurat nespus când i-am povestit și când i le-am citit. Iar, acum câteva luni, după o convorbire de „bună ziua, ce mai faceți, mi-e dor, mi-e cumplit de dor”, am promis că-l voi căuta, că-l voi suna din nou...

...Și iată, prin spărtura cu partea dilatată a timpului s-a strecurat liniștea veșnică pentru Domnul Dinu și eu nu mă mai pot ține de cuvânt...

Mă întreb, ca Anamaria Păunescu atunci când a aflat cumplita veste. Mă întreb cum vom putea, cum voi putea trăi fără el? ... Am fost la Slătioara pe 5 martie. Am depus, împreună cu domnul Cichirdan o jerbă de flori. Am asistat la toată ceremonia: sosire, slujba preoților, salvele de artilerie, îmbrățișarea pământului, lespede de piatră, apoi am plecat amândoi, am luat masa la un restaurant în Horezu, după care, fiecare ne-am văzut de drum, el la Vâlcea, eu către casă, dar eu n-am ajuns acolo. Nedefinit, simțeam că mai am ceva de făcut, de împlinit. M-am întâlnit cu o cunoștință care întârziase la ceremonie. Nu-i nimic, am zis, Hai acum! Și m-am întors. Peste grădină, livadă casă, coborâse liniștea. Locul unde dorise să se odihnească deja nu mai era străin peisajului.

O liniște ușoară ca o binecuvântare coborâse peste tot. Mestecenii deja fremătau în briza care cobora de pe Măgură, lespede de marmoră gri-beige deja avea nuanțe verzui-sidefii. Lângă lespede rămăsese masa pe care stătuseră cele de cuviință, stingheră, acum fără rost, jerbele și coroanele odihneau pe scări, pe lângă casă, Pace, liniște, în sfârșit, pace. M-am dus aproape și m-am închinat rugându-mă pentru el.

(Continuare în pag. 16)

AL. FLORIN ȚENE: „FENOMENUL GLOBALIZĂRII - PERICOLUL DISPARIȚIEI NEAMURILOR”

(o carte despre estomparea și anularea unor tradiții ale neamurilor)

Dorel STAMATE

Nu de mult timp cunoscutul scriitor Al. Florin Țene, președintele național al Ligii Scriitorilor, a început să publice eseuri în colecția „Cărticica de buzunar”. Până în prezent a publicat următoarele cărți: „Poezia, o ceremonie a textului...”, „Trădarea la români”, „Rolul culturii în ciocnirea civilizațiilor și a războaielor din prezent”, „Minciuna la români”, „Fenomenul globalizării-pericolul dispariției neamurilor” și „Am fost prizonier de conștiință în România din perioada dictaturii ideologice comuniste, sovietice-rusești și după...”. Iar scriitoarea Liliana Moldovan, din Târgu Mureș a publicat în aceeași colecție „Al. Florin Țene- o viață în slujba culturii”, cărți apărute la Editura Napoca Star. În cadrul acestui fenomen, care s-a accentuat după cel de-al doilea război mondial, și mai ales datorită lipsei forței de muncă și al sărăciei din zona Asiei și Africa, manifestările economice includ, scrie autorul, reorganizarea spațială a producției, dezvoltarea piețelor financiare și amplasarea forțelor de producție și a uneltor acestora în întreaga lume. Însă în procesul de globalizare se estompează sau anulează unele tradiții ale neamurilor, reduce folosirea limbilor vorbite din diferite arii statale, impunându-se limbile de largă circulație, engleza și franceza. Aceste limbi dezvoltă literatura franceză și engleză, în multiple spații etno-culturale. Inclusiv educația din acele zone geografice

folosește aceste limbi care s-au impus și în comunicațiile internaționale, rămânând în umbră limba și literatura autohtonă. Al. Florin Țene insistă și asupra faptului că numai în societățile informate presa de orice gen are un rol foarte important în procesul de elaborare și dezvoltare de politici publice. Mass media ce desemnează ansamblul mijloacelor și modalităților tehnice moderne de informare și influențare a opiniei publice, cuprinzând radioul, televiziunea, presa, internetul etc.; mijloace de comunicare în masă, este un agent important în procesul de integrare al străinilor, toate acestea sunt agenți de integrare pentru imigranți. Scriitorul subliniază unele trăsături ale fenomenului globalizării, cum ar fi: „Consecințele globalizării sunt dintre cele mai diverse. Astfel: – apar oportunități extraordinare pentru unele state, permițându-le să valorifice într-un mod superior avantajele oferite de progresul tehnologic și de deschiderea piețelor; – sunt reduse distanțele și se permite comunicarea în timp real; – se formează o conștiință globală care reclamă, la modul ideal, și o abordare la scară planetară a problemelor; – apar preocupări legate de creșterea inegalităților pe plan intern și extern; vechiul conflict între Nordul bogat și Sudul sărac fiind înlocuit de o nouă diviziune a muncii; – se inaugurează o epocă de severă inegalitate,

în primul rând, printr-o deteriorare a distribuției veniturilor, ceea ce face ca procesul analizat să fie tot mai mult asociat cu viața de zi cu zi; – statul-națiune are de înfruntat concurenți serioși (organizațiile guvernamentale internaționale și corporațiile multinaționale) în privința primordialității pe scena internațională.”

Emigranților le rămân doar amintirile și se rup de tradițiile și istoria lor. Acești transfugi care vin în Europa sunt niște infirmi, fiindcă vin numai cu amintirile lor, istoria locurilor de unde vin rămân în țara de origine. În acest context emigranții încerc să-și aducă în țara adoptivă religia și unele tradiții. Astfel au apărut pe teritoriul Europei zeci de moschei. Mai rău chiar, au apărut atentatele. Al. Florin Țene pune întrebarea, pe bună dreptate, apare războiul empiric la islamului împotriva creștinismului?

Cartea domnului Al. Florin Țene, bine documentată și scrisă cu talent și acribie, este o pagină a unei realități prin care trece omenirea, este un semnal de alarmă pentru politicieni, dar și pentru lumea creștină. Sunt pagini de încercare a armonizării dintre culturile și religiile ce se interferează cu creștinismul european, exemplificând cu zicerea apostolului Pavel din Fapte 11,18: „După ce au auzit și au zis: Dumnezeu a dat și neamurilor pocăință, ca să aibă viața”.

CASCA LUI HANS

Maria DOBRESU

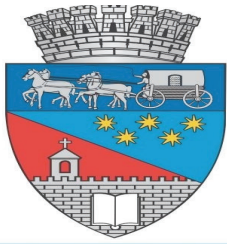
Islazul de la marginea satului își aștepta în fiecare zi, odată cu răsăritul, vitele care pășteau în preajma râului Teleajen, după noaptea de singurătate, petrecută alături de greieri. Văcarul Miluță al lui Miron le aștepta la pod, până la ultima, și pornea alene în urma și în mersul lor domol. Câțiva duzi noduroși și nuci tineri le îmbiau la prânz, la umbră și la un răgaz pentru a rumega hrana. Liniștea făcea să se audă tăcerea ierbii și aripile fluturilor. Vesti negre se anunțau însă dinspre Rafinăriile din Ploiești, aflate la 5 kilometri de islaz, aruncând în aer această tihnă și rânduire pastorală. Se zvonea că, foarte curând, în câteva zile, avioane americane aveau să bombardeze unitățile industriale în care se prelucra petrolul pentru a le distruge nemților staționați aici aprovizionarea cu combustibil. Erau teribilele ani '40! Anii celui de-al Doilea Război Mondial, în care au murit milioane de soldați tineri, dar și mulți civili, anii Holocaustului în care au fost uciși aproximativ 11 milioane de oameni, distruse centre industriale și orașe din Europa, anii bombardamentelor atomice de la Hiroshima și Nagasaki... În acest cel mai criminal și abominabil conflict din istoria omenirii, au pierit aproape 85 de milioane de suflete. Plus mutilările teritoriale din trupurile țărilor și deportările la moarte sigură în Siberia... Pentru ce? Pentru ce atâtea cruzime, pentru ce ne omorâm copiii, tinerii, pacea și viitorul, de ce repetăm de mii de ani aceleași atrocități de care nu ne lecuim și din care nu învățăm din lecția de istorie? Iată că și secolul XXI este asaltat de războaie cumplite și conflicte absurde, de orori, în care imperii destrămate, ridicate prin violență și asimilare forțată, încearcă să-și refacă vechile structuri teritoriale cu ajutorul armelor, crimelor și distrugerii. Multiculturalitatea etnică, respectată în România și în multe alte țări democratice, ar trebui să însemne și pentru zonele aflate în conflict dialog și conviețuire pașnică, înțelegere și pace între oameni diferiți ca rase, culori, culturi, religii, orientări. Între *Eu și Celălalt*. De ce suntem totuși așa de diferiți, de ce nu suntem lăsați să ne creștem copiii în pace, de ce zeci de armate sunt în poziție de drepti în fața unor dictatori paranoici, de ce soldați de 18-21 de ani sunt condamnați prin ordin la moarte pentru o cauză care nu este a lor? Hitler spunea că *„pe Pământ nu va fi pace decât atunci când ultimii doi oameni se vor lupta și doar unul dintre ei va supraviețui”*. Nu vrem asta, cu siguranță! *„Pacea nu*

poate veni din dorința de pace, ci de la suprimarea instinctelor de război”, afirma celebrul istoric român Nicolae Iorga.

...Era vară. 31 iulie 1943. Ploieștiul sau „rafinăria lui Hitler” fusese deja ținta aviației americane care avea misiunea de a distruge rafinăriile din zonă și astfel să destabilizeze planurile dictatorului nazist. Islazul plin de iarbă pentru pășunat fusese bombardat și găuri uriașe i-au distrus chipul pastoral. Numeroase caverne ca niște văi adânci îl mutilaseră și-i ucisera nucii și duzii bătrâni. Era muribund. L-am cunoscut așa desfigurată și plină de bube după 20 de ani de la încheierea Războiului, când, prin gropile uriașe, încă se mai găseau obuze și resturi de la avioanele doborâte. Autoritățile comuniste aveau numeroase priorități printre care arestarea, torturarea și împușcarea celor care se împotriveau ridicării unei noi societăți egalitariste, multilateral dezvoltate. Eram copil, iar satul meu fusese scena unui război în care, până în 1944, au fost cantonați soldații germani ce-și construiseră arhitecturi ofensive- trei cazemate în triunghi, situate la câte 2 km unele de altele, și tuneluri adânci, defensive, legate între ele pentru refugiu pe sub pământ. După 23 august 1944, satul cu islazul nimicit a fost invadat de ruși cu misiunea de a-i omorî și alunga pe nemți. Diferențele culturale dintre cele două tabere beligerante au făcut ca țăranii să-i iubească pe soldații lui Hitler cu care oamenii se împrieteniseră și să fie rezervați față de moșii ruși, agresivi și hoți care le vandalizau hambarele și bunurile. În paranteză, în prezent, este ridicată în satul meu natal o cruce-monument în memoria celor care au murit în Război, indiferent din ce naționalitate proveneau.

Mergeam cu Nela și Viorel să ne jucăm prin catacombele Cazematei de la Stavri, coboram în subsoluri, ne urcam pe ziduri, ne alergam și ne jucam *de-a războiul*. Atunci, în încăperile ei, existau încă pistoale, puști, resturi de uniforme și căști neridicate... Așa am găsit pe jos cască lui Hans...

Locul pe care părinții mei și-au construit casa în tinerețe, unde au crescut trei copii, fusese sediul de campanie al regimentelor germane, în al Doilea Război Mondial. Târziu, foarte târziu, în urmă cu 4 ani, pe câmpul din spatele casei unde ai mei cultivă anual lucernă, grâu sau porumb, a fost descoperită o groapă misterioasă ca un tub circular, îngust și foarte adânc, ceea ce i-a surprins și îngrijorat pe toți. După măsurarea cu o piatră legată cu sfoară și coborâtă în adânc, s-a dovedit că acel canal are o înălțime de 23 de metri. Era gura de aerisire din tunelul ce lega în linie dreaptă fostul sediu al nemților de pe pământul nostru de Cazemata ascunsă în via Liceului Agricol. Au astupat groapa, iar eu trăiesc cu speranța că un muzeograf pasionat va fi interesat ca și mine de vestigiile din subteran, urme ale celui mai sângeros război din istorie. (Continuare în pag. 14)

RÂMNICU VÂLCEA

PRIMĂRIA MUNICIPIULUI

Râmnicu Vâlcea, General Praporgescu 14, 240182, Jud. Vâlcea
tel: +40-250-731016 fax: +40-250-731843 primaria@primariavl.ro

www.primariavl.ro

CERTIFICARI MRC-OCS

SR EN ISO 9001:2015 410/C

SR EN ISO 14001:2015 223/M

SR OHSAS 18001:2008 190/HS

SR ISO/CEI 27001:2013 019/SI

Primarul Mircea Gutău a inaugurat primul proiect finalizat în Râmnic cu finanțare nerambursabilă prin PNI „Anghel Saligny”

Joi, 18 aprilie, primarul Mircea Gutău a inaugurat sensul giratoriu de la intersecția străzii Posada cu Calea lui Traian, proiect realizat cu fonduri de la bugetul de stat în cadrul Programului Național de Investiții „Anghel Saligny”. Investiția a venit din necesitatea rezolvării unei intersecții cu grad mare de risc de accidente, semaforizată anterior (în regim normal pe timpul zilei, noaptea semafoarele fiind trecute pe funcționare galben-intermitent), precum și din dorința creșterii siguranței pietonilor care tranzitează zona, dar și a fluidizării transportului în comun. Ca urmare, pe lângă sensul giratoriu propriu-zis care gestionează intersecția drumurilor Râmnicu Vâlcea – Horezu – Târgu Jiu (strada Posada) și Râmnicu Vâlcea – Drăgășani – Craiova (Calea lui Traian), s-a realizat o bretea de acces pe strada Posada pentru mijloacele de transport în comun, trotuare, spații verzi, sistem de iluminat public, sistem de supraveghere video, precum și două treceri de pietoni semaforizate cu buton; totodată, amenajarea a presupus lucrări ample de mutare a rețelelor de utilități care traversau zona. Proiectul a fost posibil și ca urmare a implicării Consiliului Județean Vâlcea, care a pus la dispoziție un teren de aprox. 400 mp necesar desfășurării investiției; prezent la eveniment, președintele Constantin Rădulescu a apreciat buna colaborare dintre instituția pe care o conduce și Primăria Municipiului, anunțând și alte proiecte ce urmează a se derula în parteneriat la nivelul Râmnicului.

Acesta este primul proiect finalizat din cele cinci pentru care Primăria Municipiului Râmnicu Vâlcea a obținut finanțări de la bugetul de stat prin PNI „Anghel Saligny”. Un proiect asemănător vizează realizarea unui sens giratoriu la intersecția străzii Copăcelu cu drumul spre stațiunea Ocnele Mari, foarte aglomerată în special în perioada sezonului estival (ce va fi gata până la finele anului), iar celelalte proiecte se referă la extinderea rețelei de alimentare cu gaze pe 53 de străzi din municipiu (în plină desfășurare, cu termen de finalizare în prima jumătate a lui 2025), o arteră de legătură între strada Morilor și splaiul Independenței, inclusiv un pod peste râul Olănești (proiect estimat a se încheia anul viitor), precum și amenajarea cu

dale elastice a trecerii de cale ferată de pe strada Drumul Gării (ce se va finaliza în toamna acestui an); aceste proiecte, precum și toate investițiile realizate cu finanțări de la bugetul de stat sau din fonduri europene sunt evidențiate pe Harta proiectelor cu finanțări nerambursabile disponibilă la adresa ramnicuvalcea.finantariexterne.ro.

Acte de vandalism surprinse de camerele video pe Podul Vinerii Mari

Puțin după miezul nopții de miercuri, 17.04, spre joi, 18.04, camerele de supraveghere din sistemul de monitorizare video al orașului au surprins doi bărbați în timp ce aruncau în râul Olănești 13 jardiniere cu flori amplasate pe balustradele Podului Vinerii Mari din centrul Râmnicului. Alertat imediat, echipajul de intervenție rapidă s-a deplasat în zonă și, coordonat de dispecerul de serviciu, i-a depistat în zona Pieței Centrale pe A.E. de 23 de ani, din Păușești-Măglași, și pe I.A. de 13 ani, din Râmnicu Vâlcea, care nu au putut oferi nicio explicație pentru faptele lor antisociale. Adultul A.E. a fost sancționat în baza art. 10, lit. f) din HCL nr. 396/2019 cu o amendă contravențională în valoare de 2.500 lei. Precizăm că zonele în care Primăria municipiului a dispus amenajări florale sunt supravegheate video, fiind monitorizate în permanență (24/7) de către operatorii din cadrul Dispeceratului Direcției Poliției Locale.

BIROUL DE PRESĂ

CASCA LUI HANS (Urmare din pag. 13)

Casca germană, ruginită, găurită de un glonț, pe care o adusesem acasă, am identificat-o după după curelușa care se prindea sub bărbie ca fiind a lui Hans Schmukle. Am plâns pentru acest soldat tânăr, nevinovat, obligat să moară la peste 1700 de km, departe de casă și familie. Am plans și când l-am îngropat sub formă de Caloian, iar deasupra micului mormânt am așezat casca peste vârful unei cruci din două bețe încrucișate. Domnul să se îndure de sufletul lui!

Mama mea mi-a vorbit mereu despre fabuloasele amintiri legate de nemții și rușii din copilăria ei, trăită în casa cu prispă, cerdac și stâlpi de lemn decorați, cu șindriță pe acoperiș, corcoduși, pruni, cireși, cu găște și oi, cu mersul la fântână cu cobilița și țest în curte. În casa copilăriei mamei, a bunicii mele, venea adesea soldatul Dietrich care ieșea din cazemata de la Stavri pentru a aduce unt, conserve și ciocolată în schimbul a câtorva ouă, untură, pâine proaspătă, carne la garnită. Între timp, s-a îndrăgostit de o fată din sat cu care a avut un copil, pe Marioara, botezată de bunica mea după numele ei, o fetiță blondă, deosebit de frumoasă. Dar norii negri ai morții s-au adunat deasupra satului. A năvălit Armata Roșie în august 1944, iar rușii, mirosind a vodcă, cu ceasuri la mâini și picioare, au intrat cu armele în casă, îndreptate spre bunici, amenințându-i să le dea tot ce au de valoare. Nu a mai fost nevoie, și-au luat singuri. Când a apărut Dietrich cu ciocolată, rușii i-au aliniat pe toți, copii, femei, bărbați, în fața prispei ca să-i împuște. Neamțul

s-a predat pentru a salva viața prietenilor lui români, ce deveniseră familia sa din străinătate. A fost ucis în rafalele gloanțelor, în fața prispei și a implorărilor disperate a celor de-acasă. Călăii au ridicat ciocolata și au ieșit pe poartă dând pe gât câte o gură din sticla cu vodcă. Urmând ritualurile de înmormântare ortodoxe, deși Hans era catolic, după ce bunicul Dumitru a spus câteva cuvinte și rugăciuni către Dumnezeu unic, l-au pregătit pentru călătoria spre cer. În taină, bunicii i-au îngropat trupul lui Dietrich la lumina Lunii, în spatele casei, aproape de gardul din grădina cu porumb. În fiecare primăvară, în acel loc, răsăreau ghioceli și flori de mușețel. Frumoasa copilă Marioara, botezată și crescută de bunicii mei, a devenit, la 15 ani, nevasta lui Bărzoii, numit chiaburul cu burta mare, ce locuia foarte aproape de cazemata de la Stavri, casa temporară, de război, a lui Dietrich. De tatăl ei nu-și amintea nimic. Nu-l cunoscuse decât din poveștile și amintirile bătrânilor mei. Marioara lu' Bărzoii îi dăruise *chiaburului* opt copii blonzi. Dietrich putea să trăiască veșnicia în pace...

Războiul și pacea. Viața și moartea. Ca un ADN, ele se răsucesc neconținut pe scara nemuririi, a memoriei și istoriei.

„Poruncă nouă vă dau, să vă iubiți unii pe alții, precum v-am iubit eu. După aceasta vor cunoaște oamenii că sunteți urmașii mei, dacă veți avea dragoste între voi”. Pacea aceasta a dragostei a dăruit-o lumii Domnul Hristos. La nașterea Lui corurile îngerilor cântau: „Slavă întru cei de sus, lui Dumnezeu și pre pământ pace, între oameni bunăvoire”.

ARCA IDEILOR (Urmare din pag. 10)

Chiar și alte motive tematice (timpul, amintirile, visurile, absența iubitului, așteptarea lui) sunt tratate prin raportare la dominantă iubirii.

Ipostazele predilecte abordării creative sunt amintirea și „visul de iubire”. „Gândul ofilit de dor/ așteaptă/ ultima zvâcnire/ a bucuriei/ de a te fi îmbrățișat/ pe malul mării/ în cântec de lebedă (sugestie superbă a unui sfârșit de iubire!)/ și freamăt de sălcii/ ruginii”. „Trasă în țepa destinului/ cu spini trandafirii/ strecurând frica/ de mireasa în negru/ ascunsă în colțul inimii/ pândite de vâcolaci”. „Dă-mi o șansă, domnule, cu fular roșu,/ eu te aștept/ în sunet de fanfară/ și miros de tuberoză/ culcată/ pe foile timpului răbdător”.

Poetă cerebrală și cultivată, pe dimensiunea reflexivă a demersului său, autoarea, meditează adesea la condiția poeziei și actului de creație, dându-ne posibilitatea de a reconstrui sistemul său de convingeri estetice. Câteva exemple: „Cu creionul și tableta/ Poetul/ așează stihurile/ din stoguri de cuvinte –/ rumenind coaja înțelesurilor/ în amănunțite cânturi/ țâșninde/ din trohei și iambi”. „Cum plouă cuvintele/ cum răsăd sensurile/ ascunselor înțelesuri/ culcate pe irișii mov/ din grădina craniului”. „În genunchi/ caut/ prin peștera cuvintelor/ sculptând înșuflețite statui/ în dulce stil venescian”.

Îi dorim doamnei Marinela Belu-Capșa realizarea deplină a talentului său viguros, cert, într-un viitor cât mai apropiat.

(Din volumul *Jurnal de lectură*)

CASA DUMITRU NOROCEA, BIJUTERIE A ORAȘULUI CURTEA DE ARGEȘ

Tanța TĂNĂSESCU

Vizitând Curtea de Argeș, orașul de scaun al întemeietorilor dinastiei basarabe, nu puteam ocoli casa lui Dumitru Noroceă - pictor, sculptor și un foarte important restaurator al picturilor bisericești din perioada interbelică. Născut pe meleaguri gorjene (1880), școlit în comuna natală, Balboși, acesta își continuă studiile la Târgu-Jiu și Turnu-Severin (Liceul „Traian”), unde deprinde și primele noțiuni de pictură și sculptură. Fiind inițiat în istoria artei de către profesorul său, Tit Liviu, se înscrie ceva mai târziu ca student la „Școala Superioară de Arte Frumoase” (1903-1907), pe care o absolvă cu media 10. Aici a avut norocul de a lucra sub îndrumarea unor mari profesori: Ipolit Strâmbu/Strâmbescu (1871-1934), mehedințean de origine, pictor strălucit și autor de manuale de pictură, Th. Aman sau George D. Mirea. Orfan de mamă, cu tatăl bolnav, lucrează mai întâi ca învățător, în mediul rural, în județul Mehedinți, timp de patru ani, pentru a-și ajuta cei 8 frați mai mici. Talentat, lucrează în timpul liber împreună cu zugrăvi de biserici, restaurând lăcașe de cult sau troițe. În decembrie 1903, tot din aceleași motive, se angajează la Casa Școalelor, unde copiază planuri arhitecturale ale unor obiective ce urmau a fi restaurate. În anul 1907 obține primul contract de restaurare a unei biserici din mediul rural, la Gălbinași, județul Călărași. Toată viața a avut în minte această deviză: „Credință – Muncă – Cinste - Sacrificii”.

În anul 1909 acesta obține din partea autorităților italiene o bursă de studii, pentru 4 ani, timp în care se pregătește în cele mai importante centre culturale ale Italiei, în special la Ravenna, oraș ce păstra vechi biserici din vremea în care fusese Capitala Imperiului Bizantin de Apus. Continuă, în anul 1913, studiind la Sorbona, pentru o perioadă de patru luni, cu o bursă oferită de „Comisiunea monumentelor istorice și de artă”, fiind elev al celebrului profesor, arheolog și istoric francez Gabriel Millet (1867-1952), la „École pratique des hautes études”. Acesta, recunoscând capacitatea și talentul tânărului român, îl invită să lucreze și să studieze pictura bizantină la Muntele Athos. Dumitru Noroceă s-a stins din viață la vârsta de 84 de ani, fiind înmormântat la Curtea de Argeș (1964), oraș în istoria căruia a intrat de multă vreme.

Ca artist talentat, dar mai ales ca restaurator de pictură veche religioasă, D. Noroceă a avut un mare respect pentru picturile religioase, realizate în tehnica *fresco*, ajungând la nivel de perfecțiune. În acest fel, el a salvat munca unor pictori anonimi, dar și veritabile capodopere ale artei medievale românești, care ar fi putut fi distruse prin neștiință, comoditate sau lipsă de responsabilitate de către simpli zugrăvi de biserici. Prin munca sa, numeroase biserici au redobândit strălucirea de odinioară a vechilor picturi religioase, care nu au suferit nici o modificare sau deteriorare a stilului sau culorilor inițiale. Ca pictor de biserici, acesta a respectat cu fidelitate *erminiile* tradiționale, dar pasionat de cromatica și varietatea atât de bogată a motivelor de pe costumele populare românești a realizat un „Album de motive populare”, din care

s-a inspirat ori de câte ori a avut ocazia să decoreze spațiile libere de pe pereții unor biserici.

În anul 1908 restaurează pictura murală de la Biserica Mănăstirii Govora - unul dintre cele mai vechi așezăminte monahale din Țara Românească, a cărei pictură, creată în pur stil brâncovenesc, de către zugrăvi de subțire aparținând renumitei *Școli de la Hurez*, data din anii 1711-1712. Noroceă a fost contactat și pentru restaurarea picturilor de la mănăstirile Hurezi, Tismana, Cozia și de la Catedrala Mitropoliei din Târgoviște. La cea din urmă, Dumitru Noroceă este angajat și în pictura murală, împreună cu pictorul Arthur Verona (1866-1946).

Alături de arhitecții Grigore Cerchez și Nicolae Ghica-Budești este angrenat la operațiunea de consolidare și de restaurare a picturii celebrului monument ecleziastic de la Curtea de Argeș, Biserica „Sfântul Nicolae Domnesc” (secolul al XIV-lea). Pe atunci, D. Noroceă era singurul specialist român în domeniul restaurării unor picturi în stil bizantin, realizate în tehnica *fresco*, cu studii la Ravenna, Paris, cu practică la Muntele Athos dar și un talentat pictor bisericesc. Deși începuse Primul Război Mondial, s-a

demarat procesul de restaurare a ansamblului pictural al Bisericii Domnești din Curtea de Argeș, la care au mai participat, alături de Dumitru Noroceă, doi absolvenți ai „Școlii de arte frumoase din București”, pictorii I. Mihail și Gh. Teodorescu, pentru continuarea, sub coordonarea maestrului, a restaurării ansamblului pictural. În 12 septembrie 1920, Dumitru Noroceă a descoperit pe peretele interior nordic al naosului un important text în limba slavonă, inscripționat pe mortar: „În anul 6860 [1352], la Câmpulung, s-a stins marele Basarab voievod”. Pentru întreaga sa muncă de restaurare a frescelor Bisericii Domnești din Curtea de Argeș, lui Dumitru Noroceă i s-a acordat Ordinul „Coroana României” în grad de cavaler, cea mai înaltă

distincție ce se putea acorda unui civil (Decretul regal nr. 60063/2 decembrie 1922).

În îndelungata sa carieră, D. Noroceă a pictat și alte biserici, ca de pildă catedrala și cunoscuta „Sala Unirii” din Alba Iulia. În ceea ce privește restaurarea unor picturi în tehnica *fresco*, cele mai reprezentative lucrări sunt cele de la Catedrala „Sfinții Impărați Constantin și Elena” din Bălți (1933-1934), Biserica „Stavropoleos” din București (1908-1911), Biserica din Oiești-Ungureni (Argeș)-1928, Biserica „Sfinții Îngeri” din Curtea de Argeș (1930) și Biserica „Madona Dudu” din Craiova (1938-1942).

În repertoriul acestui mare restaurator de pictură bizantină se pot aminti: Biserica din Gălbinași (Buzău) -1907, Biserica Mănăstirii Govora (1908), Biserica Mănăstirii Hurezi (1908), Catedrala Metropolitană din Târgoviște (1914), Biserica Sfântul Nicolae Domnesc din Curtea de Argeș (1914-1928), Biserica Mănăstirii Tismana (1922), Biserica din Măgureni (Prahova)-1925, Biserica din Hârlău (1911; 1926-1929; 1931-1932; 1939; 1954), Sala Manole din Palatul Episcopal de la Curtea de Argeș (1936).

Dumitru Noroceă a fost primul artist român care a realizat mozaicuri în țara noastră, la catedrala din Alba Iulia, la Catedrala din Sulina (1932-1937), la Patriarhia Română și la fostul Muzeu de Artă din Ploiești, astăzi dispărut.

Acestea fiind spuse despre biografia pictorului, să adăugăm câteva cuvinte despre creațiile sale laice, expuse în Casa memorială din Curtea de Argeș, aflată pe actuala stradă Victor Ștefănescu, nr. 8: *Răscoala de la 1907*, *Vara*, *Călătoria regilor magi*, *Casa Noroceă*, *portrete ale membrilor familiei*, *autoportrete*, etc. Casa acestuia, situată în centrul municipiului, a fost finalizată în 1924, fiind o vilă elegantă, cu o arhitectură prolixă: elemente ale stilului neo-românesc, după ideile proprii, dar și ale arhitectului Grigore Cerchez, o combinație eclectică, imitând aspectul unei *cule* din Gorj, cu accente post-brâncovenesti și cu aspect al unui pavilion de vânatoare. În final va rezulta o vilă modernă, vizitată în repetate rânduri chiar de Regele Carol II sau de către alți distinși oaspeți: doi foști prim-miniștrii - I. G. Duca și Armand Călinescu. Deasupra ușii de la intrare se află un mozaic ce îl înfățișează pe prorocul Moise. Este unicul mozaic aflat în casa memorială, realizat de către Dumitru Noroceă. Vizitatorul poate să vadă în această locuință o expoziție de costume tradiționale din portul argeșean și obiecte de artă populară, colecționate de-a lungul vremii de către D. Noroceă. Impresionează, de asemenea, o serie de tablouri (mozaic aparent, fiind ulei pe pânză cu aur și argint): „Împăratul Iustinian cu suita”, „Împărăteasa Teodora cu suita”. Tot aici sunt expuse trusa de lucru și șevaletul pictorului. Sala de lucru a pictorului, unde sunt expuse lucrările maestrului, în stil post-impresionist, dar și locul preferat unde își primea oaspeții, are un luminator natural, așa cum aveau artiștii italieni. Majoritatea tablourilor sale (peisaje, portrete, compoziții alegorice sau clasice, natură moartă, studii) sunt uleiuri pe pânză sau pe panou, pasteluri pe carton, pastel pe piele de căprioară, acuarelă și tempera pe diverse materiale, dar și grafică. Casa Dumitru Noroceă este o veritabilă bijuterie a orașului Curtea de Argeș.

PORTRETUL LUI EMINESCU REALIZAT DE PICTORUL LUCHIAN SURPRINDE TAINA GENIULUI

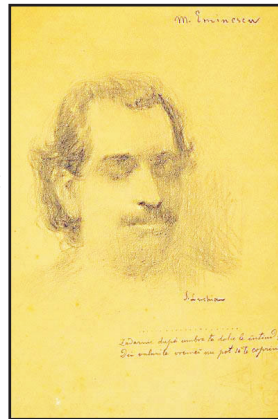
Ionuț ȚENE

Cu toții, din manuale sau istorii literare românești, cunoaștem portretele fotografice ale lui Mihai Eminescu, care au devenit iconice, mai ales cel realizat la 20 de ani, în care Poetul Național seamănă cu Făt-Frumos, dar și poza de la 39 de ani ne prezintă un bărbat bine ajuns la maturitate. Totuși, din păcate, din motive ascunse mie istoriografia noastră literară a ocultat un portret al lui Mihai Eminescu desenat de marele pictor Ștefan Luchian, care l-a cunoscut personal pe poet și l-a iubit foarte mult ca român și creator genial de poezie, imediat după ce Poetul Național a trecut la cele veșnice în 1889. Ștefan Luchian, fiu de comandant de grănicieri de la Botoșani (aproape de Ipotești), studia pictura la Academia de Arte Frumoase din München, când vestea morții lui Eminescu l-a lovit ca un trăsnet. Atunci a realizat, după imaginea din memorie, un portret al lui Mihai Eminescu, care a fost dăruit lui Titu Maiorescu și acesta l-ar fi uitat undeva în celebrul cufăr ca să se mai șteargă, poate, imaginea peotului naționalist din conștiința opiniei publice pentru ca să nu fie deranjată alianța cu Austria și Germania, încheiată la 1883. Deși unii cercetători consideră că portretul nu a fost dăruit de Luchian lui Titu Maiorescu, ci din alte motive s-a ținut la păstrare fără să fie inclus în circuitul public al iconografiei Poetului Național.

Încă din tinerețe, Luchian s-a remarcat prin excepționalul său talent de a desena sau picta peisaje sau flori, deci portretul lui Eminescu este o excepție. Portretul lui Mihai Eminescu este realizat în 1889

din creion pe hârtie cu filigran (277x210 mm) Este semnat, dreapta, jos, cu creion: S. Luchian. Intitulat, dreapta, sus, în creion: M. Eminescu. Inscricție dreapta, jos, se regăsește două versuri ale poetului: „... Zadarnic după umbra ta dulce te întind/ Din valurile vremii nu pot să te cuprind”. Este publicat portretul după moartea lui Titu Maiorescu, în Curierul Artelor, IV, nr. 79-84, mai-iulie 1921, p. 2 și V, nr. 16-17, 15 decembrie-5 ianuarie 1923, p. 6; Proveniența ar fi venit pe filiera colonelului Al. Bogdan-Pitești, iar Theodor Enescu preciza că portretul este făcut la München, la aflarea veștii morții poetului. De asemenea, criticul consideră că artistul nu a trimis desenul lui Titu Maiorescu, odată cu scrisoarea referitoare la ilustrația poeziei „Singurătate”. Alți cercetători consideră că portretul a fost în posesia lui Titu Maiorescu, care nu l-a făcut public din motive necunoscute, Azi, portretul se găsește la Cabinetul de Stampe al Bibliotecii Academiei Române. La München, Ștefan Luchian avea volumul „Poesii” de Mihai Eminescu, în care a făcut numeroase adnotări. Luchian era îndrăgostit de poezia eminesciană, de aceea i-a și făcut portretul. „Îi recita cu nesăț versurile și fermecat de cele cu care se încheie poemul „Din valurile vremii”, simte nevoia a-i aduce un omagiu: desenând chipul poetului. Îl înfățișează interiorizat, aplecat asupra lui însuși, cufundat în visare, cu ochii închiși, cutremurat de meditație... Imaginea, desenată cu fine trăsături și modelată de umbre vapoase, reflectă nu numai sentimentul poetului, ci și atitudinea creatorului față de poet. Figura Poetului

pare aureolată de raporturile subtile dintre lumină și umbră – contrast tipic romantic, subliniind viața lăuntrică a personajului. Astfel maestrul oglindește pe acest chip însuși tâlcul poemului, dar totodată ceva din sine, rememorând la rându-i povestea de dragoste, neîmplinită, cu Cecilia, marea sa iubire. Apoi, pentru a fixa și mai precis ceea ce se stăduise a transmite prin portret, scrie pe desen ultimele două versuri ale poemului: „Zadarnic după umbra ta dulce te întind: Din valurile vremii nu pot să te cuprind.” Luchian caută astfel să recheme „din valurile vremii” chipul lui Eminescu” scrie Cosmina Marcela Oltean în „Eminescu în viziunea luchienească” (Lucaefărul, 26 iunie 2014). Luchian i-a trimis lui Titu Maiorescu desenul portret cu o explicație, deși „germanicul” critic și maestru s-a făcut că nu pricepe mesajul clar al pictorului: „Desenul s-a trimis însoțit de o explicație: „făcând portretul lui Eminescu, am căutat să-l reprezint așa cum el adesea obișnuia să stea în odaia lui tăcută, lângă masa de brad și să cugete, să trăiască în lumea ce o visa. Departe de a face numai un simplu portret, mi-am dat toate silințele (...) ca oricine l-ar vedea să-l perceapă c ape un om care a trăit în sfera artelor.” (ibidem).

Portretul desenat de Ștefan Luchian surprinde taina genialității lui Eminescu, un poet melancolic și atins de „vederea înfinită a stelelor”. Instituțiile abilitate și istoricii literari ar trebui să insiste ca acest

portret-omagiu realizat de Ștefan Luchian să intre în circuitul iconic al portretelelor lui Eminescu din manuale școlare, în cărți de istorie literară sau albume de fotografii cu personalitățile culturii române. E prea frumos poetul Eminescu surprins de un geniu al picturii, ca să nu fie admirat de noile generații de tineri scriitori. Portretul e un model al genialității pure provenit din „valurile vremii”. Ochii închiși sunt larg deschși spre sinea universului.

FOAIA ALBĂ A ETERNITĂȚII (Urmare din pag. 12)

Și din nou, eu, el, acum și eternitatea. Am dat să plec și piciorul mi se împiedecă de ceva, Am cules de jos o crizantemă căzută dintr-o coroană, legată de un bețișor cu o sămă. Curioasă, am vrut să văd cum, am văzut și-am regretat. Inima florii era străpunsă de o sârmă, sârma era legată de bețișor, bețișorul intra în ansamblul coroanei. Mă aplec și strâng flori căzute din coroane, o poală, le eliberez și le presar pe lespede. Plec cu un sentiment că în sfârșit făcusem ce trebuia să fac și puțin întristată de soarta florilor din coroane. Cobor și din nou pașii mă poartă pe cărarea Dinului. Dintr-o dată îmi amintesc un sfat (citând dintr-un poet celebru) pe care maestrul mi l-a dat la o tristețe de-a mea: „Nu știi, că numa-n lacuri cu nămol pe fund cresc nuferi?” Plec zâmbind ștergându-mi lacrimile. Încerc să mă definesc și nu prea pot pentru că nu există cuvinte să exprime conținutul uriaș al sentimentelor mele, așa cum nu se poate explica cuvântul „dor”, ori poate „doină”. Cum aş putea spune: mi-e dor de domnul Dinu, ori mi-e doină de dânsul? Era, pentru mine, ceva inexprimabil, ceva nedefinit, uriaș dar în același timp diafan, cald, mângâietor și dătător de substanță, de putere, de viață. Uneori, când mă tăvălea viața prea tare, sunam la el. Afost întotdeauna ACOLO când îl căutam. Era o bucurie! Ziua, oricât de neagră fusese, devenea o bucurie. Regret că n-am sunat la vreme dar promit că voi suna cât de curînd și ne vom întâlni. Sărut ochii, maestre, mi-e dor, mi-e cumplit de dor!! (9 aprilie 2024, Horezu)

APEL ARGEȘENI! VÂLCENI! SIBIENI!

AVEM TREI OBIECTIVE COMUNE ÎN ACEST PREZENT
PRIN CARE PUTEM TRANSFORMA VALEA OLTULUI ÎN RAI PE PĂMÂNT:

- CALE FERTATĂ DUBLĂ, ELECTRIFICATĂ, MARFĂ ȘI CĂLĂTORI, ÎNTRE: PITEȘTI- CURTEA DE ARGEȘ-RM. VÂLCEA-SIBIU
- RĂMNICU VÂLCEA-PUNCT NODAL DE MARFĂ PE CALEA FERATĂ
- SĂ FACEM AUTOSTRADĂ SPRE SIBIU ȘI PITEȘTI CU RAMIFICAȚII LA CĂLIMĂNEȘTI, OLĂNEȘTI, GOVORA, OCNELE MARI
- DN 7-CALE REGALĂ ÎNTRE EUROPA DE EST ȘI EUROPA CENTRALĂ ȘI DE VEST
- DECOLMATAREA SAU REAMENAJAREA LACURILOR DE PE OLT

NOTĂ: Întreaga responsabilitate a conținutului articolelor revine autorilor.
Articolele, grafica, fotografiile nesemnate aparțin editorului.
Revista apare sub incidența Legii 186/2003.

Tipărit la Prodcom Tg. Jiu și PDF în
<http://www.culturaarsmundi.ro>,
21 aprilie 2024

REVISTĂ DE CULTURĂ TRIMESTRIALĂ

produsă de

Asociația ECOSTAR 21, Editura INTOL - PRESS, și
SC TINCONT SRL

Editor șef: Petre CICHIRDAN
Director: Mircea VASII
Redactor șef: Bogdan CICHIRDAN
Director marketing: Ligia NICOLESCU
Secretar de redacție: Felix SIMA
Tehnoredactare: Ana-Maria LAZĂR
Colaborator, corector: Tina CICHIRDAN
Seniori editori: Veniamin MICLE
Constantin ZĂRNESCU
Mihai SPORIȘ
Ionuț ȚENE

Publiciști (inclusiv autori foto):

Marian PĂTRAȘCU
Simona Maria KIS
Tanța TĂNĂȘESCU
Gheorghe PANTELIMON
Paulian BUICESCU
Emil MANZUR
Vasian MIRCESCU
Gheorghe SPORIȘ
Ana VASILE

Redacția: Calea lui Traian 169, bl. 5, sc. E, ap. 3
Tel./Fax: 0250.736615, 0350.401254, 0746.029824
E-mail: cichirdan@yahoo.com

Website: www.cichirdan.ro; www.culturaarsmundi.ro
ISSN: 2285 - 6919 **ISSN-L:** 2285 - 6919

Preț: 3 lei